༄༅། །བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞི་རིམ་ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱུས་
ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་
འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན།

བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས།

བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་
འཛིན་བཟོ་འགོད་ཚོགས་ཆུང་དང་པོས་བཟོ་འགོད་བྱས།

(༢༠༠༧།༩།༢༡)

བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་ནས་ཐུགས་ཞིབ་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་།

(༢༠༠༨།༩།༣)

བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་ལག་བསྟར་གནང་།

(༢༠༠༨།༧།༡༥)

དཀར་ཆག

ས་བཅད་དང་པོ། སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་ཁ་ཕྱོགས། ……………… ༥

སྔོན་གླེང་། ……………… ༧

༡། མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྲུང་འཛིན་དང་ལེགས་བྱུང་མི་ཉམས་གོང་སྤེལ། ……………… ༡༠

༢། གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་དང་སློབ་ཚན་རྩ་འཛིན། ……………… ༡༡

༣། སློབ་ཕྲུག་གི་ཁུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ། ……………… ༡༢

༤། སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས། ……………… ༡༣

༥། ཚོར་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་ཐབས། ……………… ༡༤

༦། སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་གསར་བཟོའི་ནང་དགེ་རྒན་གྱི་ལས་འགན། ……………… ༡༤

༧། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་སློབ་གཉེར་ལ་གཞོལ་བ། ……………… ༡༥

༨། དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་གི་ཤེས་ཡོན། ……………… ༡༦

༩། མི་ཚེ་དོན་ལྡན་དུ་འགྲོ་ཐབས། ……………… ༡༧

༡༠། བཟང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན། ……………… ༡༨

༡༡། བརྟག་ཞིབ་དང་གདེང་འཛོག ……………… ༡༩

༡༢། ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། འཕྲོད་བསྟེན་བཅས་ཀྱི་སློབ་ཁྲིད་རྩ་འཛིན། ……………… ༢༡

༡༣། ཟློས་གར་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་རྩ་འཛིན། ……………… ༢༢

མཇུག་བསྡོམས། ……………… ༢༣

ས་བཅད་གཉིས་པ། སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་འཛིན་གྲྭ་སོ་སོའི་རིག་ཚན་འཆར་འགོད། ……… ༢༥

ཀ༽ འཛིན་གྲྭ་སོ་སོའི་རིག་ཚན་འཆར་འགོད། ……… ༢༦

ཁ༽ གཞི་རིམ་འོག་མའི་རིག་ཚན་ཁག་གི་ཚོགས་ཐུན་བགོད་འགྲེམས། ……… ༢༨

ས་བཅད་གསུམ་པ། སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་འཛིན་གྲྭ་སོ་སོའི་བསླབ་གཞི། ……… ༣༡

ཀ༽ སྔོན་འགྲོའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་དང་ནང་དོན། ……… ༣༢

ཁ༽ གཞི་རིམ་འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན། ……… ༣༤

༡། གཞི་རིམ་འོག་མའི་བོད་ཡིག་བསླབ་གཞི། ……… ༣༤

༢། གཞི་རིམ་འོག་མའི་རྩིས་རིག་བསླབ་གཞི། ……… ༤༡

༣། གཞི་རིམ་འོག་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་གི་བསླབ་གཞི། ……… ༤༧

༤། གཞི་རིམ་འོག་མའི་ཚན་རིག་བསླབ་གཞི། ……… ༥༠

༥། གཞི་རིམ་འོག་མའི་གླིས་གར་བསླབ་གཞི། ……… ༥༤

༦། གཞི་རིམ་འོག་མའི་བཟོ་རིག་པའི་བསླབ་གཞི། ……… ༥༥

༧། གཞི་རིམ་འོག་མའི་ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོའི་བསླབ་གཞི། ……… ༥༦

༨། གཞི་རིམ་འོག་མ་འཛིན་གྲྭ་བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་དབྱིན་ཡིག་བསླབ་གཞི། ……… ༥༧

ལྷན་སྦྱར། གཞི་རིམ་འོག་མའི་རིག་ཚན་ཁག་གི་བདུན་རེའི་ཚོགས་ཐུན་བགོད་འགྲེམས་རེའུ་མིག ……… ༦༨

ས་བཅད་དང་པོ།

སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་དང་ཁ་ཕྱོགས།

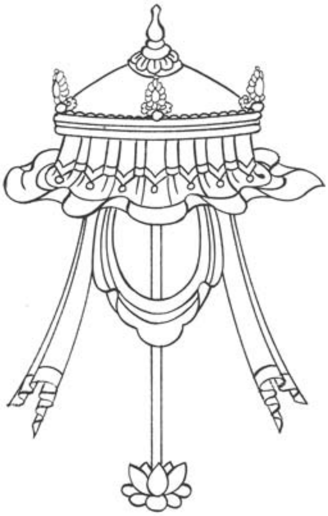

སྔོན་གླེང་།

བོད་མི་རྣམས་རྒྱ་གར་ནང་བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་མ་ཐག་སྐྱི་ནོར་༧གོང་ས་༧སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས། བཙན་བྱོལ་བོད་ཕྲུག་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་མ་འོངས་སྔོན་རྩར་ངོས་འཛིན་གྱིས་དེ་དག་ལ་ཤེས་ཡོན་སྦྱོར་སྤྲོད་ཀྱིས་ཁོང་ཚོ་ཚོས་སྐྱོད་ཞི་བའི་ས་བོན་དུ་ཐུགས་རེ་དང་དགོངས་གཟིགས་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ལུང་ཚན་དང་། ཆོས་ལུགས། རིགས་རུས། ཕོ་མོ། དབུལ་ཕྱུག་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པར་བོད་ཕྲུག་ལྔ་བཅུ་ཐམ་པའི་ས་བོན་དང་བཅས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭ་དང་པོ་དེ་ཕྱི་ལོ་༡༩༦༠ ལོར་མསུ་རི་ར་དབུ་འཛུགས་དང་། སྐབས་དེའི་ཛ་དྲག་དགོས་མཁོ་དང་གནས་སྟངས་ལ་དགོངས་གཟིགས་ཀྱིས་དགེ་རྒན་འོས་སྦྱོང་རིམ་པ་འཛུགས་བསྐྱངས་དང་སྒྲགས། སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་དང་འཆར་གཞི་ (Curriculum & Syllabus) གཏན་འབེབས་དངོས་སུ་གནང་མེད་ནའང་། དགེ་རྒན་ཚོས་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ལམ་སྲོལ་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་དངོས་ཡོད་གནས་བབ་རྨང་གཞིར་བཟུང་སྟེ། བསླབ་གཞི་གྲ་སྒྲིག་གིས་སློབ་ཁྲིད་གནང་ཡོད།

༧གོང་ས་མཆོག་གིས་མ་འོངས་སྔོན་གཟིགས་ཀྱི་ལམ་སྟོན་གནང་བ་ལྟར་སྐབས་དེར། སྤུས་ཚད་དང་གྲངས་འབོར་གང་ཐད་ནས་ཤེས་ཡོན་ཚད་དང་ལྡན་པ་སྦྱོར་སྤྲོད་བྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གནའ་བོའི་ལེགས་བྱུང་རྣམས་འཛིན་སྐྱེལ་དང་ཆབས་ཅིག བཙན་བྱོལ་གྱི་གནས་བབ་ལ་གཞིགས་པའི་དེང་དུས་ཀྱི་ཉེར་མཁོའི་ཤེས་ཡོན་ཡང་སྦྱོར་སྤྲོད་ཀྱིས། བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འཕྲུལ་ཕྱུགས་གཉིས་ཀའི་མདུན་འདོད་བསྒྲུབ་རྒྱུ་དེ་ཚང་མས་གལ་ཆེན་

ད་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་བྱུང་སྟེ། གཅིག་ནས་ཕྱི་ནང་གི་མཐུན་རྐྱེན་ཞན་པ་དང་། གཉིས་ནས་ཉམས་མྱོང་དང་ཤེས་ཚད་ཡོད་པའི་མི་སྣ་དཀོན་པར་མ་ཟློས་པར་སྐབས་དེ་ར་ད་ལྟ་ཚང་མ་ཏ་ལས་དགོས་པའི་གོམ་པ་ཆེན་པོ་སྤོ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་སློབ་དེབ་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་དང་པོ་ཆེད་འཛུགས་ཀྱིས་འཛིན་གྲྭའི་རིམ་པ་དང་འཚམས་ཤིང་ལམ་ལུགས་དང་མཐུན་པའི་འཛིན་རིམ་དང་པོ་ནས་ལྔ་པ་བར་གྱི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་ཁག་ལོ་རིམ་བཞིན་རྩོམ་སྒྲིག་བསྐྱར་ཞིབ་གནང་འགོ་བཙུགས་ཡོད། བཙན་བྱོལ་གྱི་དུས་ཡུན་རིང་བོད་མི་ན་གཞོན་རྣམས་ལ་སྦྱུས་ཚད་ལྡན་ཞིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་ཤེས་ཡོན་བརྒྱུད་སྤྲོད་ཡོང་སླད་བསླབ་གཞིའི་རྒྱ་འཛིན་དང་སློབ་དེབ་ལ་དུས་ནས་དུས་སུ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་ལེགས་བཅོས་རིམ་ཅན་དུ་གནང་ཡོད། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་༡༩༦༨ ལོར་སློབ་དེབ་བསྐྱར་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་གཉིས་པ་བསྐོ་འཛུགས་ཀྱིས་འཛིན་རིམ་དྲུག་པ་ནས་བཅུ་གཅིག་བར་གྱི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་རྩོམ་སྒྲིག་གནང་ཡོད། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་༡༩༧༥ ལོར་སྔོན་འགྲོ་ནས་འཛིན་རིམ་དགུ་པ་བར་གྱི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་ཁག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་༡༩༨༣ ལོར་ཧྲ་སྟེང་བོད་ཁྲིམ་ནས་ཀྲང་འགན་བཞེས་ཏེ་སྔོན་འགྲོ་ནས་འཛིན་རིམ་ལྔ་པ་བར་གྱི་སློབ་ཚན་ཁག་བོད་ཡིག་བརྒྱུད་ལམ་ཐོག་ཕབ་བསྒྱུར་གནང་འགོ་བཙུགས་པ་དང་ལྷན་ཕྱི་ལོ་༡༩༨༦ ལོར་སློབ་འཁྲིད་ལག་བསྟར་འགོ་འཛུགས་གནང་སྟེ། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༠ ལོ་ནས་གཏན་ཉིན་སློབ་གྲྭ་ཡོངས་སུ་གཞི་རིམ་འཛིན་གྲྭ་ལྔ་པ་བར་གྱི་སློབ་ཚན་ཡོངས་རྫོགས་བོད་ཡིག་བརྒྱུད་ལམ་ཐོག་སློབ་ཁྲིད་ལག་བསྟར་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པ་བཅས། ད་བར་ཁྱོན་བསྡོམས་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ཐེངས་བདུན་དང་། སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སློབ་ཚན་གཞན་གྱི་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་

ཆུང་ཐེངས་མང་ཆེ་ད་འཛུགས་གནང་ཡོད།’

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༡ ལོར་གདན་འདེབས་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཙའ་ཁྲིམས་ནང་། ‘‘དོན་དམ་བོད་ཀྱི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམས་པའི་ཤེས་རིག་གི་སྲིད་ཇུས་ཡང་དག་ཅིག་བཟོ་རྒྱུ’’ ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༣ ཟླ་༧ ཚེས་༦ ཉིན་རང་གཞུང་བཀའ་ཤག་ནས་ཆེད་འཛུགས་གནང་བའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞི་རིམ་ཤེས་ཡོན་སྲིད་ཇུས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཚོགས་ཆུང་ནས་ཕུལ་བའི་ཟིན་བྲིས་སྟེ་རྫེས་ཐོག་ཕྱི་ནང་མཁས་པའི་བགྲོ་གླེང་དང་མང་ཚོགས་ཀྱི་བསམ་འཆར་རྒྱ་ཆེར་བསྡུ་བཞེས་གནང་། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༤ ཟླ་༩ པའི་ནང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་བགྲོ་གླེང་ཟབ་རྒྱས་དང་བཅས་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་གདན་འདེབས་གནང་།

ཕྱི་ལོ་༢༠༠༥ ལོར་ས་ནྟ་བོད་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ནས་གསར་དུ་དགེ་འོས་ཐོན་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ལ་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་རིང་ཤེས་ཡོན་སྲིད་ཇུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དང་འཚམས་པའི་དམིགས་བསལ་དགེ་ཐན་འོས་སྦྱོང་ཞིག་གོ་སྒྲིག་གནང་བ་དང་། ལོ་དེའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བཞུགས་སྒར་རྡ་རམ་ས་ལར་མེས་དབོན་གཙུག་ལག་དཔེ་སྟོན་སློབ་གྲྭ་དབུ་འཛུགས་བསྐྱངས་ཏེ་ཕྱོན་འགྲོ་ནས་འཛིན་རིམ་གསུམ་པ་བར་གྱི་འཕྲུལ་སེལ་སློབ་འཁྲིད་རྩ་འཛིན་ཞིག་གདན་འདེབས་དང་སྒྲུགས་སློབ་ཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་དང་དམིགས་ཚད་ལམ་སྟོན་གནང་ཡོད་པ་ལྟར་སློབ་འཁྲིད་ལག་བསྟར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

ད་ཕན་གྱི་ཉམས་མྱོང་དང་། ལྷག་པར་ཤེས་ཡོན་སྲིད་ཇུས་འདི་ཉིད་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭ་ཁག་གཞན་ལ་ལག་བསྟར་རྒྱ་སྐྱེད་ཇུས་དང་བྱེད་བཞིན་པའི་དགོས་མཁོ་དང་། ཡང་སྐྱོས་ཤེས་ཡོན་སྲིད་ཇུས་ཀྱི་དོན་ཚན་དགུ་པའི་དང་པོར‘‘གཞི་རིམ་གོང་མ་བར་གྱི་སློབ་ཚན་དང་ལས་རིམ་གྱི་ནང་དོན་རྣམས་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྲིད་ཇུས་གཞི་བཟུང་

གོ་རིམ་དང་འབྲེལ་བ་མཐར་ཆགས་སུ་འགོད་སྒྲིག་གང་ཐུབ་དགོས་རྒྱུ། དེའི་ཆེད་དུ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སློབ་འཁྲིད་རྩ་འཛིན་ལས་རིམ་བཟོ་འགོད་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་ཆེད་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ''' ཞེས་གསལ་བ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༩ ཉིན་བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ཚོགས་མི་བརྒྱད་ལས་གྲུབ་པའི་ཚོགས་ཆུང་ཆེད་འཛུགས་བསྐྱངས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧ ཟླ་༥ ཚེས་༡༥ ཉིན་ཚོགས་ཆུང་གིས་གཏན་འབེབས་གྲུབ་པའི་རགས་ཟིན་ཤེས་ལས་སུ་ཕུལ་འབྱོར་བྱུང་བར་ཐུགས་ཞིབ་ཀྱིས་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ལ་གཏན་འབེབས་ཡོང་བའི་རྒྱབ་གཉེར་ཞུས། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༨ ཟླ་༩ ཚེས་༣ ཉིན་དཔལ་ལྡན་བཀའ་ཤག་ནས་མཐའ་མའི་གཏན་འབེབས་སྩལ་འཕྲལ། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ ''**བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞི་རིམ་ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་བཞིན་སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན**'''ཞེས་པའི་སྲིད་བྱུས་ཀྱི་ཆ་ལག་གལ་ཆེན་འདི་ཉིད་ཡོངས་ཁྱབ་དྲིལ་བསྒྲགས་དང་འབྲེལ། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གདན་ཉིན་སློབ་གྲྭ་ཡོངས་སུ་ལག་བསྟར་དགོས་པའི་གཞུང་འབྲེལ་བཀོད་ཁྱབ་གནང་། བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཁ་ཕྱོགས་དང་གཞི་རྩའི་ལྟ་གྲུབ་གཤམ་གསལ།

༡། **མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་སྲུང་འཛིན་དང་ལེགས་བྱང་མི་ཉམས་གོང་སྤེལ།**

བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་ནང་། ངེས་པར་དུ་བོད་ཕྱུག་ཚོས་བོད་ཀྱི་ལེགས་བྱང་དང་། སྲོལ་རྒྱུན། ནང་དོན་རིག་པ་བཅས་དང་། དེ་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཕན་བདེར་ལེགས་སྐྱེས་ཕུལ་དང་འབུལ་འགྱུར་གྱི་ནུས་པ་ངོས་ཟིན་པའི་ཐོག་ནས་རང་ཉིད་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་པར་དགའ་སྤྲོབས་ཀྱི་ཚོར་བ་བསྐྲུན་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་

པར་མ་ཟད། གོ་ལ་རྒྱལ་པོ་འཚམ་མཐུན་ཡོང་ཐབས་སུ་ཕན་པའི་མི་རིགས་སྣ་མང་གི་སྤྱི་ཚོགས་(Pluralistic society)དང་དེ་ཚོའི་སྣ་མང་ལེགས་བྱང་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱ་རྒྱུ་ཡང་ངེས་པར་ཆང་དགོས། ད་ལྟའི་དུས་སྐབས་འདིར། བོད་ཀྱི་འདས་པའི་གྲུབ་འབྲས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ནང་དོན་རིག་པའི་ཁྱད་ནུས་ཁག་དམིགས་བཀར་རྒྱལ་དུ་འདོན་དགོས་པ་གལ་ཆེ་ཞིང་། དེ་བཞིན་སྔོན་འགྲོན་སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་མཛད་པར་ཡི་རང་ཆེ་བསྔོད་དང་སློབ་མ་ཚོར་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་ཐེབས་ཐབས་སུ་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་འགའ་ཞིག་གི་རྣམ་ཐར་ཡང་སློབ་ཆན་ཁོངས་འགོད་གལ་ཆེ།

༢། གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་དང་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན།

གུ་ཡངས་དང་། སྒེར་བདག གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་རིང་ལུགས་(Liberalisation, Privatisation, Globalisation)ལག་བསྟར་གྱི་རླུང་འཚུབ་ནི་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྲུ་མང་པོར་ལྡང་བཞིན་པ་ཡིན་པས། བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་གྱིས་ཀྱང་ཁྲིམ་རས་སྣེ་འཁྲིད་པའི་དཔལ་འབྱོར་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཆབ་ཏུ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བསྐྲུན་རྒྱུ་གལ་ཆེར་འཛིན་དགོས། གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་རིང་ལུགས་དེ་ཡང་ཤེས་ཡོན་བརྒྱུད་དེ་སྤྱི་ཚོགས་ཕན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་མཐུད་ཀྱི་ལག་ཆ་ལྟ་བུར་སྤྱོད་དགོས་པ་སྟེ། དེ་ཉིད་རང་རྒྱུས་རང་ལོན་དང་རང་སྟོབས་རང་སྐྱེལ་གྱི་ཐོག་ནས་གཞན་ཕན་རོགས་རེས་བྱས་པ་བརྒྱུད་མཉམ་གནས་དང་ཕན་ཚུན་ལྷོས་འབྲེལ་གྱི་རིན་ཐང་ངོ་མ་ཤེས་རྒྱུར་སྤྱོད་རྡུང་བ་ཡིན།

སློབ་ཆན་གྱི་རྩ་འཛིན་ནི་ངེས་པར་དུ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་རིན་ཐང་ངམ་

འདུ་ཤེས་ཏེ། དཔེར་ན། བཟོད་སྒོམ་དང་། བྱམས་བརྩེ། ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ལེགས་བྱང་འདྲ་མིན་ཁག་ལ་ཆ་མཐོང་དང་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱི་བདེ་རྩར་སེམས་ཁུར་བསྐྱུན་རྒྱུ་རྣམས་སྙིང་པོར་འཛིན་པ་ཞིག་དགོས།

གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་འཕྲུལ་ལས་དར་འཕེལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བ་དང་མཉམ་དུ། ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཡར་རྒྱས་རྒྱུན་གནས་བརྟན་ཚུགས་ཐུབ་པ་དང་། དེ་བཞིན་གོ་ལ་སྤྱི་ཡོངས་འཆམ་མཐུན་རྒྱུན་བསྲིངས་ཡོང་བའི་ཆ་ལག་ཏུ། སྤྱི་ཚོགས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གཏོང་ནུས་པའི་སློབ་མ་ཚོའི་ཤེས་ཚད་དུས་རབས་ཀྱི་རྗེས་ཟིན་པ་དང་འབྲེལ་ཡོད་རིག་ཚན་གྱི་བྱང་ཚད་གོང་དུ་སྤེལ་ཆེད། བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་གྱིས་ངེས་པར་དུ་གསར་གཏོན་ཤེས་བྱར་བརྟེན་བསྒྱུར་དང་རིག་ཚན་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བསྟུད་བྱ་བའི་ཤེས་བྱ་དང་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུར་ཡང་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

༡། སློབ་ཕྲུག་གི་ཁུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བ།

ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་སུ། གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭའི་སློབ་ཕྲུག་གི་དཔེ་ཁུག་ནང་ཀི་ལོ་ཁ་ཤས་ཀྱི་ལྗིད་ཚད་ཡོད་པའི་དཔེ་དེབ་མང་པོས་བཀང་ཡོད་ཀྱང་། སློབ་ཕྲུག་དེ་དག་གིས་འཛིན་གྲྭའི་ནང་བསླབས་པའི་སློབ་ཚན་གྱི་རྨང་གཞིའི་གོ་དོན་ཙམ་ཡང་ཡག་པོ་ཞིག་ཤེས་ཀྱི་མེད། དོན་དུ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གིས་སློབ་གྲྭར་བཙན་ཤེད་ཀྱིས་དཔེ་ཁུག་གི་ཆེ་ཆུང་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། འདིས་སློབ་ཕྲུག་གི་གཟུགས་པོའི་འཚར་ལོངས་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཁྲོན་ཡོངས་ཀྱི་འཚར་ལོངས་དང་ཡར་རྒྱས་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཐོག་གི་ཡོད། དེར་བརྟེན་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་ནི་ངེས་པར་དུ་"རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ཡལ་ག་ཙམ་སློབ་པ་"ནས་"ཤེས་བྱའི་རྩ་བ་མཐིལ་ལ་ཕྱིན་པར་སློབ་པ་"ལ་བསྒྱུར་

དགོས། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་རྒྱས་ཤིང་འཚམས་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ངེས་ཀྱང་། ཁྲིན་ཡོངས་ནས་གོ་བདེ་རྟོགས་བདེ་ཡིན་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་གོང་དུ་ཞུས་པ་ལྟར་རྩ་བའི་གནད་འགག་ཁག་ངོ་སྤྲོད་ཐུབ་པ་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་དེ་ཉིད་སློབ་མས་‘‘ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་སྦྱོང་བ’’ནས‘‘སྦྱོང་སྟངས་སྦྱོང་བ’’(Learn how to learn)ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐུབ་པར་མ་ཟད། གཞི་རིམ་འཛིན་གྲྭ་ཁག་གི་ཁྲུར་པོ་ཡང་དུ་གཏོང་བའི་ལམ་ཁ་གསར་པ་ཞིག་ཏུའང་འགྱུར་ངེས་ཡིན།

༤། བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་ཡར་རྒྱས།

སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་ནི་ངེས་པར་དུ་སློབ་གཉེར་བ་སྒེར་སོ་སོའི་བསམ་པ་དང་། ཚོར་བ། བྱ་སྤྱོད་རྣམས་ཡར་རྒྱས་དང་དེ་དག་ཕ་རོལ་པོར་གོ་བརྡ་འཕྲུལ་གཞི་མེད་པར་སྤྲོད་པའི་ནུས་པ་བསྐྱེད་བསྲིང་བྱ་རྒྱུར་ཕན་གྲོགས་སུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས། སློབ་ཕྲུག་ཚང་མའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་འཕེལ་རིམ་ཐ་དད་ཡིན་པས། སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་ཡང་དེ་དག་ལ་གཞིགས་ཏེ་མིའི་སྤྲུས་ཚད་དང་རྣམ་དཔྱོད་རྩེ་ཕུད་དུ་སོན་ཐབས་ཤིག་ཏུ་འཆར་འགོད་བྱ་དགོས། འདིས་སློབ་མ་ཚོར་སྦྱང་བྱའི་དོན་དང་རྣམ་གྲངས་མང་པོར་རང་ངོས་ནས་རིགས་བསྒྲེས་ཏེ་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་བསམ་གཞིགས་དང་རྩལ་འདོན་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བསྐྲུན་ཐུབ།

༥། ཚོར་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་གོང་དུ་འཕེལ་ཐབས།

རང་གི་ཉམས་མྱོང་དང་། འཆར་སྣོ། གསར་བཏོད། རྗེས་དཔག་སོགས་ནི་བསམ་པ་དང་། དྲན་པ། དཔྱོད་པའི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་ཡོང་རྒྱུར་འབྲེལ་བ་

ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་ཆ་ནས། གལ་གནད་འདྲ་མཚུངས་སུ་བརྩིས་ཏེ་མཛེས་དཔྱོད་(AESTHETIC SENSE)ཀྱི་ཚོར་ཤེས་སམ་མཛེས་དཔྱོད་རིག་པར་དོ་སྣང་བྱས་པ་དེས། ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱིལ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དོ་སྐོམས་པོ་ཡོང་བར་ཕན་འབྲས་ཐོན་པ་ཡིན། མཛེས་དཔྱོད་རིག་པ་སློབ་སྦྱིལ་བྱས་པ་བརྒྱུད་སློབ་གཉེར་བ་ཚོའི་སྙིང་ཚོར་དང་བློ་རྟོགས་གསར་པ་སད་སྐྱིན་འབྱུང་བའི་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་ངེས་ཡིན།

༧། སློབ་ཚན་འཆར་འགོད་ནང་དགེ་རྒན་གྱི་ལས་འགན།

དཡོད་རང་རེའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྒྲིམ་གཞིའི་ཁོངས་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་གསར་བཟོའི་ལས་རིམ་ནང་དགེ་རྒན་གྱིས་ཐེ་ཞུགས་བྱ་ཚད་ནི་ཧ་ཅང་ཉུང་ཉུང་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཚོགས་ཆུང་འདིས་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་སྒྲིམ་གཞིའི་འོག འཛིན་གྲྭ་གཞིར་བཞག་པའི་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་དང་། སློབ་ཕྲུག་གཞིར་བཞག་པའི་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་ནམ་འཆར་གཞི་བཅས་བཟོ་འགོད་ཀྱི་ལས་དོན་ནང་སྤྲི་སྣང་ཆེན་པོས་ཞུགས་རྒྱུར་ཤུགས་སྐྱེད་ནུས་འདོན་བྱ་རྒྱུ་ཡིན། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་འཆར་འགོད་བྱ་ཚུལ་འདི་ལ་འཛམ་གླིང་ས་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་དགའ་མོས་ཆེན་པོ་བྱེད་མུས་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ནང་དགེ་རྒན་ལ་ཐེ་ཞུགས་བྱེད་བཅུག་པ་དེ། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་འཆར་འགོད་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་པ་པོ་གཙོ་བོ་དགེ་རྒན་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་བསྐྲུན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་ཁྲིད་ཐོག་སྐྱུལ་སློང་ཆེན་པོ་ཐེབས་ངེས་ཡིན། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སློབ་གྲྭའི་དགེ་རྒན་རྣམས་ལས་ཀར་མ་ཞུགས་གོང་དང་ཞུགས་རྗེས་སུ་འོས་སྦྱོང་དང་ཟབ་སྦྱོང་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེད་ལས་ཀྱི་ཤེས་ཚད་དང་ལྡན་དགོས། དགེ་རྒན་རྣམས་ལ་སློབ་འཁྲིད་ཐབས་ལམ་དང་བསྐྱར་ཞིབ་བྱེད་ཚུལ་གྱི་སྦྱོང་བདར་སྤྲད་པ་བརྒྱུད་འཛིན་ཁང་ནང་རང་ཉིད་ཀྱི་འཁྲིད་

བུའི་སློབ་ཚན་དེའི་ནང་དོན་འཆར་འགོད་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲུབ་ཆ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་བྱ་དགོས།།

༤། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་སློབ་གཉེར་ལ་གཞོལ་བ།

མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་སློབ་གཉེར་ལ་གཞོལ་མཁན་ཞིག་ལ་ཆ་བཞག་ན། སྲོལ་རྒྱུན་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གཉིས་ཀར་ལོ་ན་རིམ་སོང་བཞིན་སློབ་གཉེར་བར་མཚམས་མེད་པར་བྱ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་མི་ཚེའི་འཕེལ་རིམ་མི་འདྲ་བའི་ཁྲོད་དུ་ལུས་སེམས་སོགས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བར་བྱ་དགོས། དེར་བརྟེན་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་བཟོ་སྐབས། སྦྱང་གཞིའི་སློབ་ཚན་རྣམས་སྤྱི་ཡོངས་དང་ཆེད་ལས་གཉིས་ཐད་ནས་རྩ་བའི་གནད་འགག་མཁོ་སྤྲོད་ཐུབ་ཆེད་འདེམས་སྒྲུག་ཡག་པོ་བྱ་དགོས།

སློབ་སྦྱོང་མཇུག་སྐྱེལ་དང་རིག་སྟོབས་འཕེལ་རྒྱས་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་སློབ་ཚན་ཚང་མར་འཇུག་པའི་ལྡེ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་སློབ་ཚན་དཔེར་ན། གཞི་རིམ་འོག་མའི་འཛིན་གྲྭ་དམའ་རིམ་ཁག་ལ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། གཞི་རིམ་འོག་མའི་འཛིན་གྲྭ་མཐོ་རིམ་ཁག་ལ་སྐད་ཡིག་གཞན་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་དང་རྣམ་གྲངས་འདེམས་སྒྲུག་དང་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད། དུས་ཐུང་ནང་པེད་མེད་ཆགས་འགྲོ་བའི་ཤེས་བྱའི་གནས་བྱེ་བྲག་ལ་དོ་སྣང་ཞིབ་ཕྲ་བྱེད་པ་ནས་སྤྱི་ཡོངས་དང་གཙོ་གནད་ལ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུར་འཕོ་འགྱུར་གཏོང་དགོས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་སྦྱོང་བྱའི་སློབ་ཚན་གྱི་སྒྲོམ་གཞི་དང་། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་གཙོ་གནད། སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་ཞིབ་ཕྲ་འཚོལ་ཐབས་དང་དེ་ར་དགོས་མཁོའི་ལག་ཆ་སྤྱོད་ཚུལ་བཅས་ངོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས། ཚིག་གཞན་གྱིས་བཤད་ན། སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་ནམ་སློབ་ཚན་འཆར་འགོད་བྱེད་སྐབས

དངོས་པོའི་གཤིས་ལུགས་ངོ་མ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལམ་མཁོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་དགོས།

༤། དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་གི་ཤེས་ཡོན།

ཤེས་ཡོན་སྲིད་བྱུས་ནང་ཧ་ལྟར་གསལ་བ་བཞིན། དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ཅན་གྱི་སློབ་ཕྲུག་དང་དེ་དག་གི་ཕ་མ་སོགས་ལ་འབྲེལ་ལམ་བསྐྲུན་པ་བརྒྱུད་ཁོང་ཚོའི་དམིགས་བསལ་དགོས་མཁོ་ལ་ངོས་ལེན་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེར་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་ཀྱིས་འགན་ལེན་ཐུབ་པ་དགོས།

མཉམ་རུབ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བསྐྲུན་པར་ལུས་སེམས་གཉིས་ལ་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པའི་ཁར། གང་ཟག་རང་ཉིད་ཚུད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་རིགས་འདྲ་མིན་ཚང་མར་རང་རང་གི་དགོས་མཁོ་གཞིར་བཟུང་ཤེས་ཡོན་སྤྲོད་རྒྱུར་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་ཤིང་། ལུས་སེམས་ཀྱི་ནུས་བབ་ཞན་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ལ་གཞི་རིམ་གྱི་ཐོབ་ཐང་དང་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་གཉིས་ཟུང་སྦྲེལ་བྱ་རྒྱུར་དོ་སྣང་བྱ་དགོས།

ཤེས་ཡོན་སྤྲོད་མཁན་ཚོར་སློབ་ཕྲུག་དབང་པོ་རབ་འབྲིང་ཐ་གསུམ་ཚང་མར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་འགན་ཡོད། ཤེས་ཡོན་ནི་མིའི་གསར་གཏོད་ཀྱི་ནུས་པ་གོང་དུ་སྤེལ་བྱེད་ཅིག་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་པའི་ཚ་ནས། ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཤེས་རབ་དང་འཛིན་རྩལ་ལྡན་པའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་ཡང་དམིགས་བསལ་གྱིས་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ། དེ་ར་བརྟེན། སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་བཟོ་སྐབས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སློབ་ཕྲུག་དེ་རིགས་ངོས་འཛིན་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་པ་དང་། ཕྱོགས་གཞན་ནས་

དེ་རིགས་ཀྱི་དམིགས་བསལ་ཤེས་རབ་དང་འཛིན་རྩལ་ལ་གཞིགས་ནས་དམིགས་བསལ་གྱི་ཤེས་ཡོན་སྦྱོད་རྒྱུར་ཡང་དོ་སྣང་བྱ་དགོས་པ་མ་ཟད། དེ་འདྲའི་རིགས་ལ་ངོས་འཛིན་དང་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱུ་དེ་འཛིན་རིམ་དམའ་ས་ནས་བྱེད་ཐུབ་པ་དགོས། ལྷག་པར་དེ་འདྲའི་དམིགས་བསལ་སློབ་ཕྲུག་ངོས་འཛིན་བྱེད་སྐབས་དེ། སྦྱོང་གྲུང་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ཚོར་སྟོབས་དང་། མིའི་སྤྱུས་ཚད་ཡག་ཉེས་བརྟག་རྒྱུ་ཡང་རྩ་བར་འཛིན་དགོས།

༨། མི་ཚེ་དོན་ལྡན་དུ་འགྱུར་ཐབས།

སྤྱི་ཡོངས་ནས་བཤད་ན། དེང་གི་སློབ་སྦྱོང་སྦྱོད་སྐབས་ལ། སྦྱོང་བྱའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་མི་ཚེའི་འཚོ་བ་དངོས་གཉིས་འབྲེལ་ལམ་དམ་པོ་མེད་པའི་ཞན་ཆ་ཡོད། དེ་ཡང་དཔེར་ན། མི་དགེ་བ་བཅུའམ་དེ་དག་གང་རུང་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་དང་། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བཅུ་དང་མི་ཆོས་གཙང་མ་བཅུ་དྲུག་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་མི་ཚེ་དོན་ལྡན་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཞི་བདེ་ལྡན་པ་ཞིག་སྐྲུན་ཐབས་སུ་ཤུགས་རྒྱག་དགོས། འདི་འདྲའི་བསླབ་གཞི་བཟང་པོ་རྣམས་སློབ་ཚན་ཕལ་མོ་ཆེ་དང་འབྲེལ་བར་བྱས་ཏེ། དུས་རྒྱུན་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དཀའ་ངལ་ལ་གདོང་ལེན་བྱ་ཚུལ་དང་། ཤེས་བྱའི་གནད་ལ་རྣམ་པར་དཔྱོད་ཚུལ། གཞན་དང་འབྲེལ་མོལ་བྱ་བའི་ཐབས་རྩལ། རང་ཉིད་ལ་ཡིད་ཆེས། སེམས་ངལ་སེལ་ཐབས། ཐག་གཅོད་བྱེད་ཚུལ། གསར་གཏོད་དང་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་བསམ་བློ། སྐྱེ་བོ་ནང་ཁུལ་གྱི་འབྲེལ་ལམ། གཞན་ལ་བསམ་ཤེས་བྱེད་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་སློབ་དགོས། འདི་དག་ནི་མི་ཚེ་དོན་ལྡན་དུ་འགྱུར་མིན་གྱི་གཞི་རྩ་ཡིན།

དོན་དངོས་ཐོག སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་ནང་དོན་དང་རྣམ་གྲངས་ནི་སློབ་ཕྲུག་ཚོར་ཆུང་དུས་ནས་རང་གི་མི་ཚེ་དོན་ལྡན་ཡོང་བ་དང་། གཞན་ཕན་ནུས་འདོན་ཐུབ་པའི་མི་ཞིག་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཆ་མཁོ་འདོན་བྱ་ཐུབ་པ་དགོས་ཤིང་། གལ་གནད་འདི་ཉིད་ལྟེ་བར་བཟུང་བའི་ཐོག་ནས་སློབ་ཚན་ཕལ་མོ་ཆེ་བཀོད་སྒྲིག་དང་འཆར་འགོད་བྱ་དགོས།

༡༠། བཟང་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན།

དེང་དུས་ཀྱི་འཛམ་གླིང་ནང་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་སྨིན་ཚད་སོགས་ཉམས་ཆག་ཕྱིན་ཏེ། རང་དོན་གཙོ་གཉེར་གྱི་བསམ་བློ་ཕྱོགས་གང་ས་ནས་འཕེལ་བཞིན་པ་མཐོང་ཚོས་སུ་ཡོད། སློབ་གྲྭ་ནི་དེ་འདྲའི་སྣང་ཚུལ་ངན་པའི་ཤུགས་རྐྱེན་མ་ཐེབས་པའི་ལོགས་གནས་གླིང་ཕྲན་ཞིག་མིན་ན་ཡང་། སློབ་གྲྭ་བརྒྱུད་དེ་སྐྱེ་འགྲོ་རྣམས་གཅིག་ཕན་གཅིག་གྲོགས་ངང་མཉམ་གནས་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་དང་ནང་སེམས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་སླར་གསོ་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་ཐུབ་ལ་ངེས་པར་གཏོང་དགོས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། སློབ་གྲྭའི་ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་བརྒྱུད་སློབ་ཕྲུག་ཚོས་རང་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་། རང་གི་མི་ཚེའི་དམིགས་ཡུལ་ངོ་མ་གང་ཡིན་པ་ངོ་འཕྲོད་པ་བྱ་དགོས།

སློབ་གྲྭའི་ནང་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་བརྒྱུད་གོང་གསལ་གྱི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། འཆར་ཅན་དང་འཆར་ཅན་མ་ཡིན་པའི་བྱེད་སྒོར་དུས་ཐོག་བཅར་རྒྱུ་དང་། གཙང་སྦྲ། རང་ཚོད་ཟིན་པ། བརྩོན་འགྲུས། བྱམས་སྙིང་རྗེ། གཞན་ཕན། འགན་ཁུར། དོན་གཉེར། གསར་གཏོད། འདྲ་མཉམ་དང་མང་གཙོའི་གོ་རྟོགས། ཁོར་ཡུག་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་འདུ་ཤེས་

སོགས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་གསོ་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐུབ་པོ། །

༡༡། རྟོག་ཞིབ་དང་གདེང་འཇོག

གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭའི་སློབ་ཚན་བཀོད་སྒྲིག་དེ། སློབ་ཕྲུག་ཐེ་བྲག་པ་སོ་སོའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་འཚར་ལོངས་གཞིར་བཟུང་སྟེ་ཤེས་ཡོན་མཐོ་སྒྲིད་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། དེ་ཡང་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་གོ་རྒྱ་གཅོད་པའི་ཤེས་ཡོན་མཐོ་སྒྲིད་བྱེད་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། ཁོང་ཚོའི་བསམ་སྤྱོད་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་སོང་སྟེ་མི་བཟང་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་མཐོ་སྒྲིད་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་ཤེས་ཡོན་སྨུ་མཐུད་ཡར་རྒྱས་ལ་ཉེ་བར་མཐོ་བའི་སློབ་ཕྲུག་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་སླད། སློབ་ཕྲུག་གི་ཤེས་ཡོན་གནས་ཚད་ལ་རྟོག་ཞིབ་རྒྱུན་བསྟུད་དུ་བྱ་དགོས།

དེ་བཞིན་རྟོག་ཞིབ་རྒྱུན་བསྟུད་བྱེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་སློབ་ཕྲུག་ལ་འཕྲད་པའི་དཀའ་གནད་དང་ཞན་ཆ་ངོས་འཛིན་གྱིས་དུས་ཐོག་སེལ་ཐབས་ཀྱི་སློབ་སྟོན་མཐོ་སྒྲིད་བྱ་དགོས་ལ། རྟོག་ཞིབ་ལས་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་དུས་ནས་དུས་སུ་དབྱེ་ཞིབ་དང་མཇུག་བསྡོམས་རྒྱག་རྒྱུ་དང་། རྟོག་ཞིབ་གྲུབ་འབྲས་དེ་ཡང་ཕྱིན་ཆད་ཀྱི་རྟོག་ཞིབ་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་དཔྱད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་སློབ་མའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཕྱོགས་མང་ཟུར་མང་དང་། སྔ་ཕྱི་བབ་འབྲེལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་ཐབས་བྱ་དགོས།

དེ་ལྟའི་མཉམ་ཞུགས་དང་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་གྱི་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པ་བརྒྱུད་སློབ་ཕྲུག་ཚོའི་ཤེས་ཡོན་དོན་གཉེར་གྱི་བློ་འདུན་གོང་མཐོར་གཏོང་ཐུབ་པར་མ་ཟད། མི་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་སློབ་ལ་གཞོལ་མཁན་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐུབ། སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཆུང་དུས་ནས་འཛུགས་པའི་རྒྱུན་སྲོལ་གྱི་ཡིག་རྒྱུགས་ལམ་སྲོལ་ལ་འཇིགས་སྣང་བྱེད་པ་

དེ་མེད་པ་བཟོ་དགོས། དགེ་རྒན་གྱིས་སློབ་མའི་ཕྱི་ནང་ཤེས་ཡོན་གྱི་གནས་ཚད་རྟོག་ཞིབ་བྱ་བའི་འོས་འགན་ཆ་ཚང་འཁུར་དགོས།

ཕྱོགས་ཡོངས་ཚད་འཇལ་(Comprehensive evaluation)གྱིས་སློབ་མའི་སྦྱོང་བྱའི་སློབ་ཚན་དང་ཐུར་སྦྱོང་རིག་གནས་ཐེ་བའི་ཕྱོགས་ཚང་མའི་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཚུལ་ལ་བཟང་ཕྱོགས་ནས་བལྟ་བ་དང་། མི་བཟང་པོ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་གཤིས་སྤྱོད་དང་འཛིན་ཐང་སོགས་ལ་རྟོག་ཞིབ་ནན་བསྐྱོད་དུ་བྱ་དགོས།

རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་རྣམས་གོ་བདེ་སླ་བས་བདེ་ཞིག་དགོས་པར་མ་ཟད། ཕ་མ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ལ་ཡིད་རྟོན་བཅོས་མིན་གྱིས་ཕྱི་གསལ་ནང་གསལ་བཟོ་དགོས། རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲིད་སློབ་མ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འགྲན་བསྡུར་གྱི་ངོ་བོ་སྤྱོད་གང་ཐུབ་བྱ་དགོས། དེ་མིན་སློབ་མ་ནང་ཁུལ་འགྲན་བསྡུར་བྱེད་པ་དེས། ཕྲག་དོག་དང་འགྲན་སེམས་སློང་བ་དང་། འགྲན་སེམས་ནི་འཇིགས་སྣང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་འགྱུར་ངེས་པར་བརྟེན། ནང་ཁུལ་འགྲན་བསྡུར་གྱི་རིགས་སྤོང་གང་ཐུབ་བྱ་དགོས། རྟོག་ཞིབ་ཀྱི་མཇུག་འབྲས་ཚང་མ་སློབ་མར་སྐུལ་སློང་བཟང་པོ་ཐེབས་ཐབས་དང་། དེ་འདྲའི་རྟོག་ཞིབ་ལ་དགའ་མོས་ཡོང་བའི་རྒྱུ་རྐྱེན་འགྱུར་ཐུབ་པ་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་ལས། བཙན་ཤེད་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་དང་ཁུར་པོ་ལྗི་བུ་མ་ཆགས་པ་དགོས། དེ་ར་བརྟེན། ཐོག་མ་ཉིད་ནས་སློབ་མ་རྣམས་རིམ་པས་འདི་འདྲའི་ཚད་འཇལ་སྣང་ངས་ལ་གོམས་འདྲིས་དང་དགའ་མོས་ཡོང་བ་ཞིག་བྱེད་དགོས། །

༡༢། ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། འཕྲོད་བསྟེན་བཅས་ཀྱི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན།

སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་ཤེས་ཡོན་སློབ་ཁྲིད་དང་

མཉམ་དུ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་གཙང་སྦྲ། ལུས་རྩོལ་བས་འཚར་ལོངས་ལ་སྨན་པའི་ལུས་ཀྱི་རྩལ་སྦྱོང་ལའང་སློབ་ཚན་གཞན་དང་མཚུངས་པའི་དོ་སྣང་དང་དུས་ཚོད་སྤྲོད་དགོས།

དེ་ཡང་སྔོན་འགྲོའི་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ལ་མོནྟེསྶོརིའི་ལམ་སྲོལ་འཛིན་གྲྭའི་ནང་ལུས་པོ་འགུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་མང་དུ་ཡོད་སྟབས་སྐབས་དེར་ལུས་སྦྱོང་གི་རྣམ་གཞག་ལོགས་སུ་མི་དགོས་པར་འཚར་ལོངས་དང་མཐུན་རྒྱུ། འཕྲོད་བསྟེན་ལ་སྨན་པའི་རྩེད་རིགས་ལོས་འཚམས་དང་། ཉེ་འཁོར་རང་བྱུང་ཁོར་ཡུག་ཏུ་ཁྲིད་ནས་མཐོང་ཐོས་རིག་གསུམ་དངོས་མྱོང་གི་སྒོ་ནས་སློབ་སྤེལ་བྱ་རྒྱུ་དང་། གཞི་རིམ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་ལས་རྩོལ་དང་འགྲོ་འཆག་གི་གོ་སྐབས་བཅས་ལུས་སྦྱོང་གི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོར་བཞག་དགོས།

སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་སློབ་ཕྲུག་གི་ཁམས་དང་མོས་པ་ལ་མཐུན་པའི་གནའ་དེང་གི་རྩེད་མོ་ཅི་རིགས་སློབ་སྤེལ་བྱ་རྒྱུ་ཡང་། གནའ་རབས་བོད་མིའི་གོམས་གཤིས་སུ་ཡོད་པའི་རྩེད་མོའི་རིགས་མི་ཉམས་རྒྱུན་འཛིན་དང་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་གཙོ་འདོན་བྱས་པའི་ཐོག རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་གནད་བཅོས་ཚུལ་(ཡོག་)དང་དབུགས་སྦྱོང་(པྲཱཎཱཡཱམ།)སོགས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར་བཀོད་སྒྲིག་བྱ་རྒྱུ་མ་ཟད། འཕྲོད་བསྟེན་ལ་སྨན་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སྨན་བཅོས་དང་འབྲེལ་བའི་ཁྲུས་རིགས་དང་། སྐུ་མཉེ། བྱུག་པ་སོགས་ཀྱང་སློབ་སྤེལ་བྱ་ཆོག

རང་ཉིད་དང་ཁོར་ཡུག་གི་གཙང་སྦྲ་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་དོ་སྣང་ཡོང་ཐབས་དང་། རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་སེམས་དགེ་ལ་སྐྱུལ་སྟངས། ཟས་ཀྱི་གཡོས་སྦྱོར། སྨྱོས་འགྱུར་དང་དུག་རྫས་སྤོང་ཚུལ་སོགས་ཟས་སྤྱོད་ཚུལ་ལྡན་ལ་གོམས་འདྲིས་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་རྒྱུན་བསྟུད་དུ་སྤྲོད་དགོས།

༡༣། སློས་གར་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་རྩ་འཛིན།

སློས་གར་གྱི་སློབ་ཚན་ནི། གླུ་གཞས་དང་། བྲོ་གར། རོལ་དབྱངས་སོགས་འབྲེལ་སྟོན་སྒྲུ་རྩལ་སྤྱི་ལ་གོ་ཞིང་། སྟོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་གནས་སྐབས་སུ་སློབ་ཕྲུག་ཚོའི་ལུས་ཀྱི་འགྱུལ་བསྐྱོད་དང་དོ་སྙོམས་སྟངས་འཛིན། སྐད་ཡིག་གམ་སླ་བརྗོད་ཀྱི་ངག་རྩལ་ཡར་རྒྱས་སོགས་འཚར་ལོངས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་སྤྱི་དང་། ཁོ་ཚོའི་ཚོར་ཤེས་དང་། དྲན་འཛིན། མོས་ཁམས་སོགས་ཡར་རྒྱས་སྐྲུན་ཐབས་སུ་དམིགས་ཏེ་སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་བཀོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས་པ་མ་ཟད། སློབ་ཕྲུག་བྱེ་བྲག་པའི་བག་ལ་ཉལ་བའི་ནུས་པ་ལ་འང་དམིགས་བསལ་བསམ་གཞིགས་ཀྱིས་སློབ་སྟོན་བྱ་དགོས། རོལ་དབྱངས་དང་། བྲོ་གར་སོགས་གདམས་གསེས་བྱ་སྐབས་སློབ་ཕྲུག་གི་ལུས་པོའི་འཚར་ལོངས་ལ་དོ་ཕོག་མ་འགྲོ་བར་དམིགས་བསལ་དོ་ཁུར་བྱ་དགོས།

མཇུག་བསྡོམས།

བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་ནི། སྤྱི་ཚོགས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གཏོང་ནུས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྤུས་ཚད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་བྱེད་ཅིག་ཡིན། དེར་བརྟེན། དེ་ནི་འགྱུར་མེད་བརྟན་གནས་ཤིག་མིན་པར་དུས་བསྟུན་འགྱུར་ལྡོག་དང་ལེགས་བཅོས་བྱ་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། དོན་སྙིང་ལྡན་པའི་སློབ་ཚན་གྱི་རྩ་འཛིན་ཞིག་ཡིན་ན། ངེས་པར་དུ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གཏོང་རྒྱུ་དང་། སློབ་གཉེར་བའི་དགོས་མཁོ་དང་རེ་འདོད་སྐོང་རྒྱུ་བཅས་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས། བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་གྱིས་སློབ་ཕྲུག་དང་སྤྱི་ཚོགས་སོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཕྱོགས་ཡོངས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་པ་དང་མཉམ་དུ་འབྲེལ་ཡོད་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པ་ལའང་དམིགས་བསལ་བསམ

གཞིགས་བྱ་དགོས་པ་དཔེར་ན། ཁོར་ཡུག་དང་། ལེགས་བྱང་། ཁྲིམ་ཚང་། རྒྱུན་སྲོལ། སེམས་ཚོར། ནང་སེམས་ཀྱི་ཞི་བདེ། ཕྱུགས་འདུན་སོགས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་སྐོང་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་འཕེལ་འགྲོས་དེ་བཟང་ཕྱོགས་སུ་སྣེ་འཁྲིད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཀྱང་དགོས།།

ས་བཅད་གཉིས་པ།

༄༅། །སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་
སློམ་གཞི་དང་འཛིན་རིམ་སོ་སོའི་
རིག་ཚན་འཆར་འགོད།

ཀ༽ འཛིན་གྲྭ་སོ་སོའི་རིག་ཚན་འཆར་འགོད།

སྔོན་འགྲོ་ལོ་རིམ་གསུམ།

བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་། རྩིས་རིག རྒྱུན་ལྡན་ལས་རིགས་སྐོར་གྱི་སྦྱོང་བརྡར། དབང་པོའམ་ཚོར་ཤེས་འཆར་བསྐྱེད་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར། ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། ཟློས་གར། གཞན་ཡང་སློབ་ཕྲུག་གི་འཆར་ཡོངས་དང་འདོད་མོས་ལ་འཚམས་པའི་ལག་རྩལ་དང་བྱེད་སྒོ་གང་འོས་སྦྲེལ་འཇུག

འཛིན་རིམ་དང་པོ།

བོད་ཡིག་དང་། རྩིས་རིག ཁོར་ཡུག་ཤེས་བྱ། ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། ཟློས་གར། མཐུན་རྐྱེན་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་འདོད་མོས་ལ་གཞིགས་ནས་བཟོ་རིག་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་འཛུགས་འཇུག

འཛིན་རིམ་གཉིས་པ།

བོད་ཡིག་དང་། རྩིས་རིག ཁོར་ཡུག་ཤེས་བྱ། ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། ཟློས་གར། མཐུན་རྐྱེན་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་འདོད་མོས་ལ་གཞིགས་ནས་བཟོ་རིག་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་འཛུགས་འཇུག

འཛིན་རིམ་གསུམ་པ།

བོད་ཡིག་དང་། རྩིས་རིག ཚན་རིག སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། གླིས་གར། མཐུན་རྐྱེན་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་འདོད་མོས་ལ་གཞིགས་ནས་བཟོ་རིག་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་འཛུག་འཐུས།

འཛིན་རིམ་བཞི་པ།

བོད་ཡིག་དང་། དབྱིན་ཡིག རྩིས་རིག ཚན་རིག སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། གླིས་གར། མཐུན་རྐྱེན་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་འདོད་མོས་ལ་གཞིགས་ནས་བཟོ་རིག་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་འཛུག་འཐུས།

འཛིན་རིམ་ལྔ་པ།

བོད་ཡིག་དང་། དབྱིན་ཡིག རྩིས་རིག ཚན་རིག སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ། གླིས་གར། མཐུན་རྐྱེན་དང་སློབ་ཕྲུག་གི་འདོད་མོས་ལ་གཞིགས་ནས་བཟོ་རིག་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་འཛུག་འཐུས།

ཁ༽ གཞི་རིམ་འོག་མའི་རིག་ཚན་ཁག་གི་ཚོགས་ཐུན་བགོད་འགྲེམས།

སྔོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་ཐུན་རེ་ར་དུས་ཡུན་སྐར་མ་༩༥ རེ་བརྩིས་ཏེ་བདུན་རེ་ར་མང་མཐའ་ཚོགས་ཐུན་༩༨ ཡོད་པའི་དབང་དུ་བཏང་སྟེ། རིག་ཚན་སོ་སོར་བདུན་ཕྲག་རེ་ར་ཉུང་མཐའི་དགོས་ངེས་ཚོགས་ཐུན་བགོད་འགྲེམས་བྱས་པ་གཤམ་གསལ། (ཟུར་སྦྱར་རེའུ་མིག་ལ་གཟིགས།)

༡། བོད་ཡིག

འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་དང་གཉིས་པར་བདུན་རེ་ར་བོད་ཡིག་སློབ་ཚན་ལ་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༡༦ དང་། འཛིན་གྲྭ་གསུམ་པར་ཚོགས་ཐུན་༡༣ འཛིན་གྲྭ་བཞི་པ་དང་ལྔ་པར་བདུན་ཕྲག་རེ་ར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༦ རེ་བཀོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

༢། རྩིས་རིག

འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་རྩིས་རིག་སློབ་ཚན་ལ་བདུན་རེ་ར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༨ བཀོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས། འཛིན་གྲྭ་གསུམ་པར་ཚོགས་ཐུན་༨ འཛིན་གྲྭ་བཞི་པ་དང་ལྔ་པར་བདུན་ཕྲག་རེ་ར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༦ རེ་བཀོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

༣། དབྱིན་ཡིག

འཛིན་གྲྭ་བཞི་པ་དང་ལྔའི་དབྱིན་ཡིག་སློབ་ཚན་ལ་བདུན་ཕྲག་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༡༢ བགོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

༤། ཚན་རིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག

འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་ཚན་རིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ཡོགས་སུ་མ་དགོས་པར་ཁོར་ཡུག་ཤེས་བྱའི་ཁོངས་སུ་བསྡུ་རྒྱུ་དང་། དེ་དག་གི་སྐབས་སུ་བདུན་ཕྲག་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༦ བགོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས། འཛིན་གྲྭ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྔ་པ་བཅས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག་ལ་བདུན་ཕྲག་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༥ རེ་བགོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

༥། ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ།

འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ་ལ་བདུན་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༢ དང་། འཛིན་གྲྭ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྔ་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདུན་ཕྲག་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༢ རེ་བགོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

༦། ཟློས་གར།

འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོ་ལ་བདུན་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༢ དང་། འཛིན་གྲྭ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པ། ལྔ་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདུན་ཕྲག་རེར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༢ རེ་བགོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

༥། བཟློ་རིག་པ།

འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ། གསུམ་པ་བཅས་སུ་བདུན་ཕྲག་རེ་ར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༨ དང་། འཛིན་གྲྭ་བཞི་པ། ལྔ་པ་བཅས་ཀྱི་སྐབས་སུ་བདུན་ཕྲག་རེ་ར་ཉུང་མཐར་ཚོགས་ཐུན་༦ རེ་བཀོད་སྒྲིག་བྱ་དགོས།

ས་བཅད་གསུམ་པ།

༄༅། །སྨོན་འགྲོ་དང་གཞི་རིམ་འོག་མའི་འཛིན་རིམ་སོ་སོའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན།

ཀ༽ སྔོན་འགྲོའི་བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་དང་ནང་དོན།

སྔོན་འགྲོའི་དུས་སྐབས་དེ་འཛིན་གྲྭའི་དབྱེ་བ་དམིགས་བསལ་མེད་པར་ལོ་གསུམ་ཡུན་ཙམ་དུ་བྱ་རྒྱུ་དང་། དེ་ཡང་སློབ་ཕྲུག་ལོ་ན་ ༣ ནས་འགོ་འཛུགས་དགོས། སྤྱིར་ལོ་༦ མན་གྱི་བྱིས་པའི་འཚར་ལོངས་ནི། བྱིས་པ་སློབ་གྲྭར་འགྲོ་བའི་སྔ་གོན་དང་། མི་ཚེའི་འཕེལ་རིམ་ཐད་ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་རྨང་གཞི་སྐྲུན་པའི་དུས་སྐབས་ཡིན་པའི་ཐོག་ནས་སློབ་ཕྲུག་གི་ཚོར་ཤེས་ཤིན་ཏུ་རྣོ་སྐབས། སྐབས་དེར་འབྲི་ཀློག་གཉིས་ལས་ལྷག་པར་ངག་གི་སྨྲ་བརྗོད་དག་གསུམ་དང་། དབང་པོ་ལྔའི་ནུས་པ་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ཏེ་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་སྒྲོ་འདོགས་མེད་པར་ངོ་འཕྲོད་ཐུབ་ཐབས་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ཡིག་དང་རྩིས་རིག སྒྲིག་རྩེད། ཁོར་ཡུག་སོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་འོས་འཚམས་ཤེས་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། རིག་པའི་གནས་དེ་དག་ལ་འཇུག་པའི་ཀུན་སློང་དང་སྤོབས་པ་ཐེབས་ཐབས་གཙོ་བོར་འཛིན་དགོས།

སྔོན་འགྲོའི་སྐབས་སུ་རྒྱུན་ལྡན་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ཙམ་ལ་མ་ཡིན་པར། དགེ་རྒན་གྱིས་རྒྱུན་གཏན་སྒོ་གསུམ་གྱི་ཀུན་སྤྱོད་དངོས་མིག་དཔེར་སྟོན་པའི་སྒོ་ནས་བོད་མིའི་སྲོལ་རྒྱུན་གྱི་ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་བཟང་པོའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ལ་བརྩི་བཀུར་དང་དང་བ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་ཉམས་ལེན་གྱིས་གོམས་འདྲིས་ཐུབ་ཐབས་གནང་གལ་ཐོག བྱིས་པའི་མོས་ཁམས་དང་འཚམས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་

སྦྱོང་ཆས་སྣ་མང་དང་། ཁྱིམ་སྒྲུང་། གཞས་སྣ། རྩེད་མོ་སོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཤེས་ཡོན་མཐོ་སྤྲོད་གནང་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱུ།

སློབ་འགྲོ་ལོ་ཡུན་གསུམ་རིང་གི་ཤེས་བྱའི་བྱེད་སྒོ་རྣམ་གཞག

- ■ རྒྱུན་གཏན་ལས་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་བྱེད་སྒོ།（EPL）
  - ☆ འགུལ་བསྐྱོད་ཀྱི་བྱེད་སྒོ།
  - ☆ ཁོར་ཡུག་བྱ་དངོས་ལ་ལྟ་སྐྱོང་གི་བྱེད་སྒོ།
  - ☆ རང་ཉིད་རང་ཚུགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ།
  - ☆ ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་གོམས་གཤིས།
- ■ ཚོར་ཤེས་སྦྱོང་བརྡར་གྱི་ཡོ་ཆས།
- ■ བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ངོ་སྤྲོད།
- ■ རྩིས་རིག་ངོ་སྤྲོད།
- ■ ཁོར་ཡུག་ཤེས་བྱ་ངོ་སྤྲོད།
- ■ འཕྲུལ་རིགས་བཀོལ་སྤྱོད་དང་ལྷུ་སྒྲིག་ལག་རྩལ།
- ■ རི་མོ་དང་ལག་ཤེས།
- ■ གཞས་སྣ་དང་རྩེད་མོ།
- ■ རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་སྦྱོང་དང་དབུགས་སྦྱོང་།

ཁ༽ གཞི་རིམ་འོག་མའི་བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན།

༡། གཞི་རིམ་འོག་མའི་བོད་ཡིག་སློབ་ཚན།

གཞི་རིམ་འོག་མའི་ནང་ལོ་ལྟར་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་བརྒྱུད། སློབ་ཕྲུག་ཚོས་གང་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཤེས་ཡོན་རྣམས་ཐོས་པའི་དོན་འཛིན་པ་ཙམ་མ་ཡིན་པར། གང་ཐོས་པའི་དོན་རྣམས་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་གོམས་གཤིས་འཇགས་པ་དང་། དེ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ཐོག་ནས་རང་གཞན་གཉིས་ཀའི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་ཕན་བདེ་དང་། ཁྱད་པར་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྲི་ཞུ་བསྒྲུབ་པའི་བསམ་སྦྱོར་གྱི་ས་བོན་བརྟན་པོ་ཞིག་འཛུགས་ཐུབ་པ་དགོས།

འཛིག་རྟེན་དང་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་ཕན་པའི་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རིག་གཞུང་དང་ལེགས་བྱང་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱད་ནོར་རྣམས་ལ་གདེང་འཛོག་དང་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ས་བོན་དང་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་གི་རྨང་གཞི་བརྟན་པོ་བསྐྲུན་དགོས།

སྔ་གདངས་དག་པོའི་སྒོ་ནས་བོད་ཡིག་ཐོགས་མེད་ངང་ཀློག་ཐུབ་པ་དང་། ལོ་ན་དང་འཚམས་པའི་རྒྱུན་སྤྱོད་སྙུང་གཏམ་དང་རྩོམ་ཡིག་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་གོ་དོན་རྟོགས་པ། རྒྱུན་སྤྱོད་ཡིག་རིགས་སྐབས་བདེ་ཁག་རང་རྐྱ་འཕེར་བའི་ཐོག་ནས་འབྲི་ཐུབ་པ། རང་གི་འདོད་འདུན་ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ཏུ་ཁ་གསལ་མཚོན་ཐུབ་པ། ཚུགས་རིང་ནས་འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཚུགས་ཐུང་དང་ཡིག་ཆུང་བཅས་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ལེགས་པོར་འབྲི་ཐུབ་པ་བཅས་མདོར་ན། གཞི་རིམ་བར་མའི་སྐབས་ཀྱི་སུམ་རྟགས་དང་རྩོམ་འབྲི། སྐད་ཡིག་གཞན་བཅས་ཀྱི་སློབ་ཁྲིད་ལ་དགོས་ངེས་ཀྱི་སྦྲི་བ་དང་རྨང་གཞི་བརྟན་པོ་ཞིག་གདིང་ཐུབ་པ་དགོས།

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གསལ་གསལ།

- དབྱངས་གསལ་གཉིས་དང་། སྔོན་རྗེས་ཡང་གསུམ། དེ་དག་ལས་གྲུབ་པའི་མིང་ཚིག་འབྲི་ཀློག་ལ་བསྐྱར་སྦྱོང་དང་མཇུག་གནོན།
- འདོགས་ཅན་བཞི་དང་། དེ་དག་ལས་གྲུབ་པའི་མིང་ཚིག་འབྲི་ཀློག
- མགོ་ཅན་གསུམ་དང་། དེ་དག་ལས་གྲུབ་པའི་མིང་ཚིག་འབྲི་ཀློག
- བརྩེགས་འདོགས་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་སོ་སོ་འབྲི་ཀློག་དང་། དེ་དག་ལ་མིང་དང་བརྗོད་པ་བཟོ་སྟངས།
- སློབ་མའི་རིག་སྟོབས་འཚར་ལོངས་ལ་སྨན་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱིས་སྒྲུང་དང་། ལེགས་བཤད་གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་འགོད་རྒྱུ།
- རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་སོགས་ཉུང་མཐར་ཚིག་གསར་༣༥༠ འབྲི་ཀློག་དང་། དེ་དག་རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བརྡར།
- བྱེད་རྩོལ་དང་སྒྲ་གདངས་དག་པའི་སྒོ་ནས་ཡི་གེ་ཀློག་འདོན་བྱེད་པའི་སྦྱོར་བརྡར།
- དུས་རྒྱུན་སྐད་ཆ་དང་གཏམ་གླེང་སྐབས་ཞེ་ས་རྒྱག་སྟངས་དང་། རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་སྐོར་གྱི་སྦྱོང་བརྡར།
- སྦྱང་ཞིང་བརྒྱབ་སྟེ་ཚུགས་རིང་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར་འགོ་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ།

འཛིན་རིམ།　　　　གཉིས་པ།　　　　བོད་ཡིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- སྔོན་རྗེས་ཡང་གསུམ་གྱི་གོ་དོན་དང་ཀློག་སྟངས་ལ་བསྐྱར་སྦྱོང་དང་མཇུག་གནོན།
- མགོ་འདོགས་བརྩེགས་གསུམ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་ལ་བསྐྱར་སྦྱོང་དང་མཇུག་གནོན།
- བྱ་ཚིག་སྟབས་བདེ་ཁག་དུས་གསུམ་དང་སྦྱར་ནས་སྤྱོད་སྟངས།
- སློབ་མའི་རིག་སྟོབས་འཚར་ལོངས་ལ་སྨན་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱིས་སྒྲུང་དང་། ལེགས་བཤད་གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་བཀོད་དེ་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་སྦྱོང་རྒྱུ།
- ཕལ་སྐད་དང་ཞེ་ས། ལྡོག་ཟླ། དུས་གསུམ་སོགས་རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་ཚུལ་བཞིན་བྱ་བའི་སྦྱོང་བརྡར།
- རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་སོགས་ཉུང་མཐར་ཚིག་གསར་༣༥༠ འབྲི་ཀློག་དང་། ཚིག་གྲོགས་དང་བརྗོད་པ་ཐུང་ངུ་བཟོ་སྟངས། དེ་དག་རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བརྡར།
- སྒྲུང་ཤིང་བརྒྱབ་སྟེ་ཚུགས་རིང་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར།
- དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་ལས་དབྱངས་གསལ་ངོ་སྤྲོད།

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- སློབ་མའི་རིག་སྟོབས་འཚར་ལོངས་ལ་སྨྲན་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱིས་སྙིང་དང་། ལེགས་བཤད་གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་བཀོད་དེ་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་སྤྱད་ཀློག་གི་སྦྱོང་བརྡར་གང་མང་བྱ་རྒྱུ།
- མིང་ཚིག་བརྗོད་པ་གསུམ་དང་། འདོད་རྒྱལ་དང་རྗེས་གྲུབ་ཀྱི་མིང་ངོ་སྤྲོད།
- སྔ་ཉེ་བའི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ངོས་འཛིན་དང་། དེ་དག་གི་གོ་དོན་དང་དག་ཆ་ངེས་པའི་ཐོག རྒྱུན་སྤྱོད་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱ་བའི་སྦྱོང་བརྡར།
- ལེགས་བཤད་ལྡོན་དབང་གི་རྩ་ཚིག་བློ་འཛིན།
- རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་སོགས་ཉུང་མཐར་ཚིག་གསར་༣༥༠ འབྲི་ཀློག་དང་། ཚིག་གྲོགས་དང་བརྗོད་པ་ཐུང་ངུ་བཟོ་སྟངས། དེ་དག་རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བརྡར།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱིས་སྙིང་དང་། ལེགས་བཤད། གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་བཀོད་དེ་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་སྦྱོང་རྒྱུ།
- མི་དང་། བྱ་བ། ཅ་དངོས་སོགས་ལ་སྦྱར་ཏེ་རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་ཁག་ཅིག་གི་དམིགས་བསལ་བེད་སྤྱོད་བྱ་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད།
- སྦྱང་ཤིང་བརྒྱབ་སྟེ་ཚུགས་རིང་ཡིག་གཟུགས་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར།
- དབུ་ཅན་གྱི་ཡིག་གཟུགས་རང་རྐྱ་ཕེར་བའི་སྒོ་ནས་ཀློག་པའི་སྦྱོང་བརྡར།

འཛིན་རིམ། བཞི་པ། བོད་ཡིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- སློབ་མའི་རིག་རྩོལ་ལས་འཆར་ལོངས་ལ་སྨན་ཞིང་བསླབ་བྱའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱིས་སྒྲུང་དང་། ལེགས་བཤད་གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་བཀོད་དེ་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་སྦྱི་དང་། ཁྱད་པར་སྤྱོད་ཀློག་གི་སྦྱོང་བརྡར་གང་མང་སྤྲོད་རྒྱུ།
- ལེགས་བཤད་ལྷོན་དབང་ཆ་ཚང་བློར་འཛིན་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་རྣམ་དབྱེ་བརྒྱད་ཀྱི་རྩ་ཚིག་ངོ་སྤྲོད་དང་། དེ་དག་གི་གོ་དོན་བློ་ངེས་དང་དཔེར་བརྗོད་རང་ཚིག་ཐོག་འཇོག་པའི་སྦྱོང་བརྡར།
- བྱིས་པའི་དག་ཡིག་བློ་འཛིན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་གྱི་སྦྱོང་བརྡར་འདང་ངེས་སྤྲོད་རྒྱུ།
- རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་སོགས་ཉུང་མཐར་ཚིག་གསར་༣༥༠ འབྲི་ཀློག་དང་། ཚིག་གྲོགས་དང་ཚིག་སྒྲུབ་སྟབས་བདེ་བཟོ་སྟངས། དེ་དག་རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བརྡར།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྱིས་སྒྲུང་དང་། ལེགས་བཤད། གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་བཀོད་དེ་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་སྦྱོང་རྒྱུ།
- མི་དང་། བྱ་བ། ཅ་དངོས་སོགས་ལ་སྦྱར་ཏེ་རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་ཁག་ཅིག་གི་དམིགས་བསལ་ཡིད་སྤྱོད་བྱ་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད།
- དུས་རྒྱུན་འཚོ་བའི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་བརྗོད་བོ་དང་། གཡར་འཛིན། བྱུང་

འཛིན། དགོངས་ཤོག ཉིན་ཐོ་བཅས་རྒྱུན་སྤྱོད་ཡིག་རིགས་སྐབས་བདེ་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར།

- བྲིས་པའི་རྩོམ་ཡིག་འབྲི་དཔེའི་སློབ་ཚན་གང་ཅམ་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ལ་བརྟེན་ནས། སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཇི་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྩོམ་ཡིག་སྐབས་བདེ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་སྦྱོང་བརྡར་སྤྲོད་རྒྱུ།
- དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཚུགས་ཐུང་ཐོག་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར།

འཛིན་རིམ། ལྔ་པ། བོད་ཡིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- སློབ་མའི་རིག་སྟོབས་འཚར་ལོངས་ལ་སྨན་ཞིང་བསླབ་བྱའི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བྲིས་སྒྲུང་དང་། ལེགས་བཤད་གཏམ་རྒྱུད། གླུ་གཞས། གཏམ་དཔེ་སོགས་གང་འོས་སློབ་ཚན་དུ་བཀོད་དེ་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སློབ་ཚན་དེ་དག་གི་བརྗོད་དོན་དང་བསྟན་བྱ་གཙོ་བོ་ཕྱོགས་སྡུད་བྱ་བའི་སྦྱོང་བརྡར་སྤྲོད་རྒྱུ།
- ལེགས་བཤད་ལྗོན་དབང་ཆ་ཚང་བློར་འཛིན་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྐར་བསྡུ་དང་། ལ་དོན། ཨི་ལྡན། རྒྱན་སྡུད། ལྷག་བཅས། འབྲེད་སྡུད་སོགས་ཀྱི་རྩ་ཚིག་ངོ་སྤྲོད་དང་། དེ་དག་གི་གོ་དོན་བློ་ངེས་དང་དཔེར་བརྗོད་རང་ཚིག་ཐོག་འཇོག་པའི་སྦྱོང་བརྡར།

- བྲིས་པའི་དག་ཡིག་བློ་འཛིན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲི་ཀློག་དག་གསུམ་གྱི་སྦྱོང་བརྡར་འདང་ངེས་སྤྲོད་རྒྱུ།
- རྒྱུན་སྤྱོད་མིང་ཚིག་དང་བྱ་ཚིག་སོགས་ཉུང་མཐར་ཚིག་གསར་༣༥༠ འབྲི་ཀློག་དང་། ཚིག་གྲོགས་དང་ཚིག་སྒྲུབ་སྟངས་བདེ་བཟོ་སྟངས། དེ་དག་རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ནང་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སྦྱོང་བརྡར།
- རྒྱུན་གཏན་སྐད་ཆའི་ཁྲིད་སྤྱོད་བཞིན་པའི་ཚིག་ཕྲད་དང་། མིང་ཕྲད་སྦྲགས་མ་དཔེར་ན། ཇི་ཙམ་གྱིས…………དེ་ཙམ་གྱིས…………། ཇི་སྲིད………………དེ་སྲིད……………། ཡིན་མོད…………འོན་ཀྱང………ལྟ་བུ་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས་སྐོར་གྱི་སྦྱོང་བརྡར།
- དུས་རྒྱུན་འཚོ་བའི་ལས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཉིན་ཐོ་དང་། དགོངས་ཤོག གཏོང་ཡིག་བཅས་རྒྱུན་སྤྱོད་ཡིག་རིགས་རང་ཐུང་འཕེར་བའི་ཐོག་ནས་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར།
- བྲིས་པའི་རྩོམ་ཡིག་འབྲི་དཔེའི་སློབ་ཚན་གང་ཙམ་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ལ་བརྟེན་ནས། སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ཇི་བཞིན་བརྗོད་པའི་རྩོམ་ཡིག་སྟངས་བདེ་འབྲི་ཚུལ་གྱི་སྦྱོང་བརྡར་སྤྲོད་རྒྱུ།
- དུས་རྒྱུན་སྐད་ཆ་བཤད་སྟངས་ཁྲིད་ཡ་རབས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ལྡན་པའི་གུས་ཞབས་དང་། དྲི་བ་དྲིས་ལན། དགག་བཞག གཏན་ཚིགས་སྤྱོད་པའི་ལུས་ངག་གི་རྣམ་འགྱུར་དང་ཉུས་རྩལ་སྦྱོང་བརྡར།
- དབུ་མེད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་ཡིག་ཆུང་ཐོག་འབྲི་བའི་སྦྱོང་བརྡར།

༡། གཞི་རིམ་འོག་མའི་རྩིས་རིག་སློབ་ཚན།

གཞི་རིམ་འོག་མའི་ནང་ལོ་ལྔར་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་བརྒྱུད། སློབ་ཕྲུག་ཚོས་གྲངས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་རྣམ་གཞག་དང་གོ་དོན་བློ་ངེས་ཐུབ་པའི་ཐོག ཏེ་ལ་གྲངས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་གྲངས་ཚ་དང་སིལ་གྲངས་བཅས་ཀྱི་ཐབས་བཞིའི་རྩིས་རྒྱག་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། འཇལ་ཚད་དང་དབྱིབས་ཚད། དུས་ཚོད། དངུལ་སྤྲོད་ལེན་སོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་རྩིས་རིག་གི་གཞི་རྩའི་གོ་དོན་དང་རྣམ་གཞག་རྣམས་རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲིད་བཀོལ་སྤྱོད་ཐུབ་པ་དགོས།

སྤྲོ་བ་འཕེལ་བ་དང་། མ་ལག་དང་གོ་རིམ་ལྡན་པའི་སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་སྦྲང་བྱའི་རྩིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱང་ཆུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་བསམ་གཞིགས་དང་། གཏན་ཚིགས་དང་རིགས་འདེད། དབྱེ་ཞིབ། ཕྱོགས་བསྡོམས་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སློབ་སྦྱོང་ལ་འཇུག་པར་བློ་སྟོབས་སྐྱེལ་དགོས།

རྩིས་རིག་སློབ་སྦྱོང་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་རིག་པའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྲོ་སེམས་དང་། གསར་གཏོད། རང་འཚོའི་ལྷ་བ། གཞན་ཕན་གྱི་བསམ་བློ་དང་དེ་ར་མཁོའི་ནུས་རྩལ་བཅས་ཀྱང་བསྐྱེད་འཛུགས་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།

གཞི་རིམ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཤེས་ཐབས་ཙམ་མ་ཡིན་པར། གང་བསླབ་པར་བྱ་བའི་ཤེས་བྱའི་རྩ་བ་མཐིལ་ཕྱིན་པ་ཞིག་བསླབ་པའམ། བསླབ་པའི་རྨང་གཞི་བརྟན་པོ་བསྐྲུན་པར་བྱས་ཏེ། བོད་ཀྱི་མི་རབས་གསར་པའི་རྩིས་རིག་གི་གནས་ཚད་གོང་མཐོར་གཏོང་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས།

འཛིན་རིམ། དང་པོ། རྩིས་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- རིང་ཐུང་། ཆེ་ཆུང་། མང་ཉུང་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་སྤྱོད་སྟངས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར།
- གྲངས་ཀའི་གོ་རིམ་དང་སྦྱུར་ཚུལ།
- གྲངས་ཀ་༡ ནས་༡༠༠ བར་གྱི་གྲངས་འབྲི་ཀློག་གི་སྦྱོར་བརྡར།
- སྡོམ་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། གནས་གཅིག་གྲངས་ཀྱི་སྡོམ་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- འཐེན་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། གནས་གཅིག་གྲངས་ཀྱི་འཐེན་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- གྲངས་གནས་ངོ་སྤྲོད་དང་། གྲངས་ཀ་བགྲམ་ནས་འབྲི་ཚུལ།
- གཞུང་སྒྲིག་རྩིས་གཞིའི་ཐོག་ནས་༥༠ ནང་ཚུད་ཀྱི་སྡོམ་འཐེན།
- དུས་ཚོད་དང་བཟོ་དབྱིབས་ངོ་སྤྲོད།
- སྡོམ་རྩིས་ཀྱི་ལམ་ནས་སྒྱུར་རྩིས་ངོ་སྤྲོད།
- གནས་གཅིག་གྲངས་ཀྱི་སྒྱུར་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- སྒྱུར་རྩིས་མན་ངག་རེའུ་མིག་ངོ་སྤྲོད་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས།
- འཐེན་རྩིས་ཀྱི་ལམ་ནས་བགོད་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- གནས་གཅིག་གྲངས་ཀྱི་བགོད་རྩིས་རྒྱག་ཐབས།
- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲོད་རྩིས་རིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར།

འཛིན་རིམ།　　གཉིས་པ།　　རྩིས་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- ༡༠༠༠ བར་གྱི་གྲངས་ཀ་འབྲི་ཀློག་གི་སྦྱོར་བརྡར།
- གྲངས་གནས་གསུམ་ཅན་གྲངས་ཀ་གྱི་ངོ་སྤྲོད་དང་། གྲངས་ཀ་བགྲམ་ནས་འབྲི་ཚུལ།
- ༡༠༠༠ བར་གྱི་གྲངས་ཀའི་གོ་རིམ་དང་ཆེ་ཆུང་སྒྱུར་སྟངས།
- སྡོམ་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། གནས་གསུམ་གྲངས་ཀྱི་སྡོམ་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- འཐེན་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། གནས་གསུམ་གྲངས་ཀྱི་འཐེན་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- གཞུང་སྒྲིག་རྩིས་གཞིའི་ཐོག་ནས་༡༠༠༠ ནང་ཚུད་ཀྱི་སྡོམ་འཐེན།
- དབྱིབས་ཚད་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་རྩ་འི་དབྱིབས་བཟོ་འགོད་བྱེད་སྟངས།
- སྒྱུར་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད།
- གནས་གསུམ་གྲངས་ལ་གནས་གཉིས་གྲངས་ཀྱིས་སྒྱུར་སྟངས།
- སྒྱུར་རྩིས་མན་ངག་རེའུ་མིག་བློར་འཛིན་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས།
- བགོད་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད།
- གནས་གསུམ་གྲངས་ལ་གནས་གཅིག་གྲངས་ཀྱིས་བགོད་ཐབས།
- གྲངས་ཆ་ངོ་སྤྲོད།
- འཇལ་ཚད་ལས་རིང་ཚད་ངོ་སྤྲོད།
- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲོད་རྩིས་རིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར།

འཛིན་རིམ།　　　　　　གསུམ་པ།　　　　　　རྩིས་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- ༡༠༠༠༠ བར་གྱི་གྲངས་ཀ་འབྲི་ཀློག་གི་སྦྱོར་བརྡར།
- དུང་ཕྱུར་བར་གྱི་བོད་ལུགས་གྲངས་ཀ་ཀློག་སྟངས།
- གྲངས་གནས་དང་གནས་ཐོབ།
- ༡༠༠༠༠ ནང་ཚུད་ཀྱི་གྲངས་ཀའི་གོ་རིམ་དང་ཆེ་ཆུང་སྤུར་སྟངས།
- སྡོམ་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། གནས་བཞི་མན་གྱི་སྡོམ་རྩིས་རྒྱག་སྟངས།
- འཐེན་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད། གནས་བཞི་གྲངས་མན་གྱི་འཐེན་རྩིས།
- གཞུང་སྒྲིག་རྩིས་གཞིའི་ཐོག་ནས་༡༠༠༠༠ ནང་ཚུད་ཀྱི་སྡོམ་འཐེན།
- དབྱིབས་ཚད་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་རྩའི་དབྱིབས་བཟོ་འགོད་བྱེད་སྟངས།
- སྒྱུར་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད།
- གནས་གསུམ་གྲངས་ལ་གནས་གཉིས་གྲངས་ཀྱིས་སྒྱུར་སྟངས།
- སྒྱུར་རྩིས་མན་ངག་རེའུ་མིག་བློར་འཛིན་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས།
- བགོད་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ངོ་སྤྲོད།
- གྲངས་ཆ་དང་ཤིལ་གྲངས་ངོ་སྤྲོད།
- གནས་བཞི་གྲངས་ལ་གནས་གཅིག་གྲངས་ཀྱིས་བགོད་ཐབས།
- འཇལ་ཚད་ལས་རིང་ཚད་དང་། ལྗིད་ཚད། ཤོང་ཚད་ངོ་སྤྲོད།
- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲོད་རྩིས་རིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར།

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཞམ་གསལ།

- ཨོ་མན་ཡང་ཀི་འབྲི་ཀློག་བྱེད་ཐབས།
- གྲངས་གནས་དང་གནས་ཐོབ།
- རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་ཐོབ་རེའུ་མིག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་གནས་ཐོབ་རེའུ་མིག་ངོ་སྤྲོད།
- ༡༠༠༠༠༠ ནང་ཚུད་ཀྱི་གྲངས་ཀའི་གོ་རིམ་དང་ཆེ་ཆུང་སྡུར་སྟངས།
- ༡༠༠༠༠༠ ནང་ཚུད་ཀྱི་གྲངས་ཀ་སྟོམ་འཐེན་བྱེད་སྟངས།
- སྒྱུར་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་གནས་གསུམ་གྲངས་ལ་གནས་གཉིས་གྲངས་ཀྱིས་སྒྱུར་སྟངས།
- བགོད་རྩིས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་། གནས་ལྷ་མན་གྱི་གྲངས་ལ་གནས་གཉིས་གྲངས་ཀྱིས་བགོད་སྟངས།
- དབྱིབས་ཚད་ལས་བྱུང་བའི་གཞི་རྩ་འི་དབྱིབས་ཀྱི་གྲུབ་ཆ་སྟེ། ཚིག་དང་། ཐིག ཟུར་སོགས་ངོ་སྤྲོད་དང་། དེ་དག་སྤྱད་དེ་རིས་དབྱིབས་བཟོ་འགོད་བྱེད་སྟངས།
- གྲངས་ཆ་དང་སིལ་གྲངས་ཀྱི་སྟོམ་འཐེན།
- དུས་ཚོད་ངོ་སྤྲོད་དང་སྟོམ་འཐེན།
- འཇལ་ཚད་ལས་རིང་ཚད་དང་། ལྗིད་ཚད། ཤོང་ཚད་ངོ་སྤྲོད།
- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲིད་རྩིས་རིག་པེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར།
- སྟོམ་རྩིས་རིག་པའི་སྔོན་འགྲོ་པར་རིས་ཀྱིས་གྲངས་ཐོ་མཚོན་ཐབས་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྩིས་རིག་ངོ་སྤྲོད།

འཛིན་རིམ།　　　ལྔ་པ།　　　རྩིས་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཙམ་གསལ།

- ཧྲིལ་གྲངས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྩི་ཐབས།
- བགོད་གྲངས་དང་ལྷབ་གྲངས།
- གྲངས་ཚ་དང་སིལ་གྲངས་ཀྱི་སྒྱུར་རྩིས་དང་བགོད་རྩིས།
- ཚ་སྙོམས་དང་བརྒྱ་ཆ། གྲངས་ཀ་ཉེ་འཁྲིལ་གཏོང་ཐབས། དེ་དག་དངོས་ཡོད་འཚོ་བའི་ཁྲོད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས།
- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲོད་རྩིས་རིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐབས་ཀྱི་སྦྱོང་བརྡར།
- དུས་ཚོད་དང་དངུལ་སྤྲོད་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་རྩིས་རིག་དང་བེད་སྤྱོད།
- རིང་ཚད་དང་། ལྗིད་ཚད། ཤོང་ཚད་སོགས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་འཇལ་ཚད་ངོ་སྤྲོད་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས།
- དབྱིབས་ཚད་ཀྱི་རྩ་བའི་འགྲུབ་བྱེད་ཆེག་དང་། ཐིག ཟུར་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་དབྱེ་བ་ངོ་སྤྲོད།

དེ་དག་ལས་གྲུབ་པའི་གཞི་རྩའི་དབྱིབས་ཁག་ཅིག་བཟོ་འགོད། དབྱིབས་ཚད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དངོས་ཡོད་འཚོ་བའི་ཁྲོད་བེད་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས།

- ཐབས་བཞི་མཉམ་བསྲེས་རྩི་ཐབས་དང་དེའི་བེད་སྤྱོད་སྐོར་གྱི་སྦྱོང་བརྡར།
- སྔོམ་རྩིས་རིག་པའི་སྔོན་འགྲོའི་ཤེས་བྱ་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རྩིས་རིག་ངོ་སྤྲོད།

ཀ། གཞི་རིམ་འོག་མའི་སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག

ཕྱིའི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དང་གནས་སྟངས། སྣ་མང་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་ལེགས་བྱང་ལ་ཐོས་རྒྱ་དང་གོ་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱུད། སློབ་ཕྲུག་ཚོའི་རྨོངས་མུན་སེལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་དང་མི་ཚེའི་རིན་ཐང་གི་ལྟ་བ་ཡང་དག་པ་ཚུགས་ཐབས་དང་། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཁུར་དུ་འཁྱེར་བའི་ལྷག་བསམ་བསྐྲུན་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།

བོད་ཀྱི་སྣོད་བཅུད་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དང་། ཡུལ་ལུང་གི་བཀོད་པ། བོད་མིའི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས་དང་གཞིས་བྱེས་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་སོགས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ་བརྒྱུད། སློབ་ཕྲུག་རྣམས་བོད་མིའི་ཐུན་མིན་ཁྱད་ཆོས་ལ་ངེས་པ་རྙེད་པའི་སྒོ་ནས་བོད་དང་བོད་མིའི་ཐོག་དགའ་སྤོབས་བསྐྱེད་ཐུབ་པ་བྱ་དགོས།

འཛིན་རིམ། གསུམ་པ། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- བོད་དང་བོད་མི། དེའི་ཁོར་ཡུག་དང་གནས་སྟངས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད།
- གླིང་ཆེན་དང་རྒྱ་མཚོ། རི་ཆུ་གྲགས་ཅན་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་ཀྱི་ལོ་གསར་སོགས་དུས་ཆེན་ཆེ་ཁག་ངོ་སྤྲོད།

- བསང་གསོལ་དང་དར་འཛུགས། ཕྱག་མཆོད་ལྷ་བུའི་བོད་མིའི་གོམས་སྲོལ་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་ཀྱི་ལག་ཤེས་དང་སྒྱུ་རྩལ་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་འཚོ་བ་སྐྱེལ་སྟངས་སྐོར་གྱི་རྒྱུན་ཤེས་ངོ་སྤྲོད།
- འཚེ་བ་མེད་པ་དང་མང་གཙོའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་བསླབ་བྱ།
- བོད་ཀྱི་ཡུལ་ལུང་གི་རྣམ་པ་དང་། ཁྲིམས་མཆེས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག

འཇིན་རིམ། བཞི་པ། སྤྱི་ཚོགས་ཚན་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- གླིང་ཆེན་དང་རྒྱལ་ཁབ། བོད་རྒྱལ་ཁབ།
- བོད་ཀྱི་དུས་ཆེན་དང་རྒྱུན་སྲོལ་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་དུ་འགྲོ་མི་དང་ཁྱད་པར་བོད་མིའི་བྱུང་རབས་ལོ་རྒྱུས།
- བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་དང་རྒྱལ་དར་སྐོར།
- བོད་ཀྱི་གནའ་ཤུལ་གྲགས་ཅན་ངོ་སྤྲོད།
- འཛམ་གླིང་གྲགས་ཅན་མི་སྣ་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ངོ་སྤྲོད་གང་འཚམས།
- ཆོས་ལུགས་ངོ་སྤྲོད།
- ནང་པའི་གནས་ཆེན་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད།

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- སའི་གོ་ལའི་འཕྲེད་ཐིག་དང་གཞུང་ཐིག
- སའི་གོ་ལའི་འགུལ་བསྐྱོད།
- ས་བཀྲ།
- མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས།
- བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ངོ་སྤྲོད།
- སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྣ།
- རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་དང་། མངའ་སྡེ་ཁག་གི་མིང་།
- བོད་ཀྱི་གཏེར་རྫས་དང་ཐོན་ཁུངས་ངོ་སྤྲོད།
- བོད་འདི་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རང་བཙན་གཙང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན།
- མང་གཙོའི་ཐོབ་ཐང་དང་ལས་འགན།

༡། གཞི་རིམ་འོག་མའི་ཚན་རིག་སློབ་ཚན།

ཉེ་བའི་དུས་རབས་ནང་། ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་རིག་འཕེལ་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་འཛམ་གླིང་འདིའི་ཁོར་ཡུག་དང་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། དེར་བརྟེན། སྐྱེ་བོ་སུ་ཡིན་ཡང་སྤྱི་ཚོགས་ནང་འཚོ་གནས་བྱ་བར་ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་རྩལ་གྱི་དགེ་མཚན་སྤྱོད་པ་དང་སྤྱོད་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། གཞི་རིམ་འོག་མའི་ནང་ཚན་རིག་སློབ་ཚན་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱས་པ་བརྒྱུད། སློབ་ཕྲུག་ཚོས་རང་བྱུང་ཁམས་དང་རྒྱུན་གཏན་ཁོར་ཡུག་ཁྲིད་མཐོང་ཚོས་མྱོང་འགྱུར་གྱི་སྣང་ཚུལ་ལ་ཡང་དག་པའི་སྒོ་ནས་གོ་རྟོགས་དང་འགྲེལ་བརྗོད་རགས་ཙམ་ཐུབ་པ་དགོས། ཚན་རིག་སློབ་ཁྲིད་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དེ་ནི་སློབ་མ་ཚོས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་བརྟག་ཞིབ་དང་། ཚོད་ལྟ། ཉམས་མྱོང་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་སློབ་སྦྱོང་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་ཐབས་བྱས་པ་བརྒྱུད། ཁོ་ཚོའི་འཇིག་རྟེན་དང་མི་ཚེའི་བྱ་དངོས་ལ་ལྟ་བའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱི་གསོག་རྩལ་རྒྱས་པར་བྱ་དགོས།

གཞི་རིམ་འོག་མའི་ཚན་རིག་སློབ་ཚན་གྱི་གཞི་རྩ་ནི། རང་གཞན་དང་སྐྱེ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱི་ཕན་བདེར་འབྲེལ་བའི་ཁོར་ཡུག་གི་གནད་དོན་ཇི་སྙེད་པའི་ཐོག་དོ་སྣང་དང་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ལ་རྒྱུ་གཙོ་གནད་ཅིག་ཏུ་བརྩིས་ཏེ་སློབ་སྤེལ་ལ་བྱ་དགོས།

འཛིན་རིམ། དང་པོ། ཁོར་ཡུག་ཤེས་བྱ།

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་ག་ཤམ་གསལ།

- མི་དང་ཁོར་ཡུག
- ཁྲིམ་ཚང་དང་། སློབ་གྲྭ སྤྱི་ཚོགས་སྐོར།
- ནུས་ཤུགས་དང་དེའི་འབྱུང་ཁུངས།
- ཆུ་དང་རླུང་གི་སྐོར།
- ཟས་བཅུད་དང་། ལུས་དང་དབང་པོའི་བྱེད་ལས་ངོ་སྤྲོད།
- རྩི་ཤིང་དང་སྲོག་ཆགས།
- བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་འཚོ་བའི་རྒྱུན་ཤེས་ངོ་སྤྲོད།
- ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་སྐོར།

འཛིན་རིམ། གཉིས་པ། ཁོར་ཡུག་ཤེས་བྱ།

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་ག་ཤམ་གསལ།

- འཛམ་གླིང་དང་། ཉི་མ། ཟླ་བ་བཅས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་ངོ་སྤྲོད།
- ཁྲིམ་ཚང་དང་། གཉེན་ཚན་བྱེ་བྲག་པའི་རྒྱུན་སྲོལ་གྱི་འབོད་མིང་ངོ་སྤྲོད།
- འོད་དང་དེའི་ཁྱད་ནུས་དང་བེད་སྤྱོད་སྐོར་ངོ་སྤྲོད།
- རླུང་དང་ཆུ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་ནུས་དང་བེད་སྤྱོད་སྐོར་ངོ་སྤྲོད།

- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲིད་བདེ་འཛུགས་ཡོང་ཐབས་སྐོར།
- སྲོག་ཆགས་དང་རྩི་ཤིང་གི་ཕན་ཡོན།
- གཙང་སྦྲ་འཕྲོད་བསྟེན།
- བོད་ཀྱི་ཆས་གོས་དང་གོམས་སྲོལ།
- ཡ་རབས་བཟང་སྤྱོད་ཀྱི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་སྟངས་སྐོར།
- སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིགས་ལས་ལས་མིའི་སྐོར།

འཛིན་རིམ།　　　　གསུམ་པ།　　　　ཚན་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཞམ་གསལ།

- འཛམ་གླིང་དང་། ཉི་མ། གཟའ་སྐར་སྐོར་གྱི་རྒྱུན་ཤེས་ངོ་སྤྲོད།
- རྩི་ཤིང་དང་སྲོག་ཆགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་ཁྱད་ཆོས། ཕན་ཐོགས་སྐོར།
- དངོས་གཟུགས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྣམ་པ་གསུམ་དང་དེ་དག་གི་ཁྱད་ནུས། གཟུགས་འགྱུར།
- གནམ་གཤིས་འགྱུར་སྟངས་དང་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན། ཚ་འཛལ་ཡོ་ཆས་སྤྱོད་སྟངས།
- ས་དང་སའི་ཕན་ཡོན།
- ཆུ་དང་རླུང་། དེ་དག་མི་གཙང་བ་འགྱུར་སྟངས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན།
- སྒྲའི་སྐོར་གྱི་དུས་རྒྱུན་ངོ་སྤྲོད།
- ཆེ་ཤེལ།

འཛིན་རིམ། བཞི་པ། ཚན་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- དུས་ཚིགས་བཞི་དང་། གནམ་གཤིས་འགྱུར་ལྡོག་སྐོར།
- རྩི་ཤིང་དང་སྲོག་ཆགས་སྐོར།
- ཉི་མ་དང་། ཉི་མའི་ཁྱིམ་རྒྱུད། ཉི་འོད་ཀྱི་ཕེད་སྤྱོད་སྐོར།
- རྒྱུན་གཏན་ཁོར་ཡུག་ཁྲོད་མཐོང་ཚོས་སུ་ཡོད་པའི་འགྱུར་ལྡོག་ཁག
- ནད་དང་འཕྲོད་བསྟེན།
- དབང་པོའི་བྱེད་ལས་སྐོར།
- ཤུགས་དང་། སྟབས་བདེའི་འཕྲུལ་ཆས་སྐོར།
- འོད་དང་སྒྲ་ཡི་རྒྱུན་ཤེས་སྐོར།

འཛིན་རིམ། ལྔ་པ། ཚན་རིག

བསླབ་གཞིའི་ནང་དོན་གཤམ་གསལ།

- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲོད་ཀྱི་ཚན་རིག
- རྩི་ཤིང་དང་སྲོག་ཆགས་སྐོར།
- རླུང་དང་ཆུའི་ཁྱད་ཚོས་དང་། ཕན་ཡོན།
- ནུས་པའི་གོ་དོན་དང་། འབྱུང་ཁུངས། དབྱེ་བ། བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་སྟངས་སྐོར།

- རྒྱུན་གཏན་འཚོ་བའི་ཁྲིད་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་པའི་འགྱུར་ལྡོག་གི་སྐོར།
- ཁོར་ཡུག་ཅ་དངོས་ལ་སྣེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་སྟངས་སྐོར།
- རྡོ་ཁབ་ལེན་གྱི་ཤུགས།
- རྒྱུན་གཏན་ཉེན་སྲུང་བྱ་ཚུལ་དང་ཚན་རིག་སྤྱོད་ལོག་གི་གནོད་ཚེ།

༥། གཞི་རིམ་འོག་མའི་གློག་བརྙན་བསླབ་གཞི།

གློས་གར་ནི་གླུ་གཞས་དང་། བྲོ་གར། རོལ་དབྱངས་སོགས་འཁྲབ་སྟོན་སྒྱུ་རྩལ་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུ་ཤིང་། བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔའི་ཡ་གྱལ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། གཞི་རིམ་འོག་མའི་གློས་གར་སློབ་ཚན་གྱི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་ནི་བྱིས་པའི་མོས་ཁམས་དང་འཚམས་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་གླུ་གཞས་དང་། བྲོ་གར། རོལ་དབྱངས་སོགས་དང་། གཏམ་རྒྱུད་དང་། ཟམ་ཐར། ལྷ་མོའི་འཁྲབ་གཞུང་སོགས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ་བརྒྱུད། སློབ་མ་ཚོར་རྒྱ་ཆེ་གཏིང་ཟབ་པའི་བོད་མིའི་རིག་གཞུང་ཐོག་དགའ་སྤྲོབས་སྐྱེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རིག་གཞུང་དང་གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་རྒྱུན་འཛིན་དར་སྤེལ་གཏོང་རྒྱུ་གཙོ་འཛིན་བྱ་རྒྱུ།

སློབ་མའི་དགའ་མོས་དང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཁྱད་ནུས་གཞིར་བཟུང་སློབ་སྟོན་རྒྱས་བསྡུས་འཚམས་པ་བྱས་པ་བརྒྱུད། ཁོ་ཚོ་གློས་གར་ཐོག་དགའ་ཞེན་གྱི་བློ་གོང་སྤེལ་དང་། རང་གི་ཁྱད་ནུས་རྩལ་འདོན་བྱ་བའི་གོ་སྐབས་དང་མཐུན་རྐྱེན་བསྐྲུན་དགོས།

༧། གཞི་རིམ་འོག་མའི་བཟོ་རིག་པའི་བསླབ་གཞི།

ཤེས་ཡོན་སྲིད་ཇུས་ཀྱི་འབྲུ་དོན་ལྟར་གཞི་རིམ་འོག་མ་ནས་བཟུང་འཚོ་བ་མེད་ཅིང་ཁོར་ཡུག་ལ་མི་གནོད་པ། རྒྱུན་གནས་ཐུབ་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་དང་ལྡན་པའི་བོད་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བཟོ་རིག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བཟོ་རིག གཞན་ཡང་དེ་དག་གི་ཁྱད་ཆོས་ཚང་བའི་དེང་རབས་ཀྱི་བཟོ་རིག་ཆུང་ཁག་བཅས་ས་གནས་སོ་སོའི་རྒྱུན་སྲོལ་དང་དགོས་མཁོ་ལ་གཞིགས་ཏེ་སློབ་ཚན་དུ་བཙུག་སྟེ་ཁྲིད་སྤྲེལ་བྱ་དགོས།

༥། གཞི་རིམ་འོག་མའི་ལུས་སྦྱོང་དང་རྩེད་མོའི་བསླབ་གཞི།

དེང་རྩ་ལ་ཕྲན་དང་རྫས་འགྱུར། བཟོ་ལས་སོགས་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་དང་བག་མེད་ཡོངས་སྤྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་རླུང་འཚུབ་ཤུགས་ཆེར་ལྡང་བཞིན་པའི་གནས་སྐབས་འོག རང་བྱུང་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཁོར་ཡུག་སྡུགས་བསྒོག་ལས་བྱུང་བའི་ནད་ཡམས་དང་། སེམས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་སྣ་ཚོགས་སྔོན་འགོག་དང་སེལ་བའི་དགེ་མཚན་ལྡན་པའི་སྒྲོལ་རྒྱུན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ལུས་གནད་བཅོས་ཚུལ་དང་དབུགས་སྦྱོང་སོགས་དང་། ཁྲུས་རིགས། སྨན་མཉེ། བྱུག་པ་སོགས་རང་བྱུང་ངམ་རང་བཞིན་གྱི་བཅོས་ཐབས་བྱ་བའི་ནུས་རྩལ་སློབ་སྦྱོང་བྱ་དགོས། དེ་བཞིན་ཉིན་ཞག་ཕྲུགས་གཅིག་གི་ཉལ་བསྐྱོད་འདུག་གསུམ་དང་། ལས་རྩོལ། ཟས་སྤྱོད་དང་ཀུན་སློང་བསྟེན་ཚུལ་སོགས་འཕྲོད་བསྟེན་དང་མཐུན་པའི་གོམས་གཤིས་བཟང་པོ་འཛུགས་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུན་ཤེས་འོས་འཚམས་མཁོ་སྤྲོད་བྱ་དགོས།

༤། གཞི་རིམ་འོག་མ་འཛིན་གྲྭ་བཞི་པ་དང་ལྔ་པའི་དབྱིན་ཡིག་བསླབ་གཞི།

Curriculum frame work of English as second language for Primary classes (Class IV & V)

Introduction: In the present world English plays an important role in the domains of higher education, administration, business and political relations, judiciary, etc. but we are opting English as second language in the Primary classes. Our focus is for the attainment of a basic proficiency, and the development of language as an instrument for basic interpersonal communication and later for abstract thought and knowledge acquisition. At the initial stages, English may be one of the language for learning activities designed to enhance children's awareness of their immediate surrounding may turn out to be most productive for learning English literature in the later stage. We understand that language learning is essentially a matter of acquiring the important skills of listening, speaking, reading and writing in an integrated manner and harnessing these skills to the performance of formal as well as informal communication tasks.

LISTENING SKILL: In the beginning of the session, the school must provide ample opportunity to the students for the development of skill of listening. Teacher must tell stories describing about parts of body, home, market, natural environment, animal etc. to establish rapport with these environments through English language. Teacher must encourage the students to interact with teacher and among their peer groups.

SPEAKING SKILL: Language is a means by which people communicate. This is the basic objective of teaching learning language in the school. The class should be organized in such that every child gets ample chance to communicate and express his/her feeling freely without any hesitations. Here, teacher's role is active listener and facilitator.

READING SKILL: To inculcate reading & integrated skills of language among the children, the subject teacher must include at least ten comprehensive units (lessons, grammar, practice exercises and activities) which should consist of two or three sample of Drama lessons, seven or eight Prose lessons, five/six Poems for the session.

WRITING SKILL: To get the classes off to an early start in composition and writing skills, it may begin with WRITING & THINKING. It will give our students a good foundation in writing process and will show them how their thinking processes relate to writing. The subject teacher must cover the usage of GRAMMAR but it should not be taught in isolation.

VOCABULARY: To develop above skills, a child should have rich vocabulary and this can be enriched by teaching word formation, spellings, word powers, opposites, genders, Number, part of speech, Verb forms etc.

བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གཞི་རིམ་སློབ་ཚན་འཆར་འགོད་དང་
བསླབ་གཞིའི་རྩ་འཛིན་བཟོ་འགོད་ཚོགས་ཆུང་དང་པོ།

༡། སཾ་བྷོ་ཊ་བོད་གཞུང་སློབ་གྲྭའི་སྤྱི་ཁྱབ་ཡིག་ཚང་གི་འགན་འཛིན་ཀརྨ་ཆུང་བདག

༢། བོད་ཀྱི་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་བུ་མོ་ཚེ་རིང་།

༣། རྣ་སྙིང་བོད་ཁྱིམ་ཤེས་ཡོན་འཕེལ་རྒྱས་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་ངག་དབང་ཤེས་རབ།

༤། རྣ་སྙིང་བོད་ཁྱིམ་དགེ་འོས་སྦྱོང་བརྡར་ཁང་གི་སློབ་སྤྱི་པདྨ་དབྱངས་སྒྲོན།

༥། མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་གཞི་རིམ་འོག་མའི་དགེ་རྒན་ཕུར་བུ་དོན་གྲུབ།

༦། སིམ་ལ་གཏན་སློབ་ཀྱི་གཞི་རིམ་འོག་མའི་དགེ་རྒན་དཀོན་མཆོག

༧། མ་ན་ལི་སམ་བྷོ་ཊ་ཉིན་སློབ་ཀྱི་གཞི་རིམ་འོག་མའི་དགེ་རྒན་སྤེན་པ་སྟོབས་རྒྱལ།

༨། མ་སུ་རི་གཏན་སློབ་ཀྱི་གཞི་རིམ་འོག་མའི་དགེ་རྒན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན།

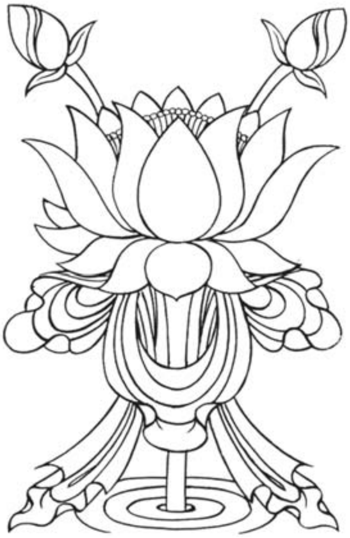

Special Acknowledgement

Funded by Danish Government, through Centre for International Cooperation in Education (CICE) - Copenhagen, Denmark